

Copyright information

Bursian, Conrad, 1830-1883.

Quaestionum Euboicarum, capita selecta : dissertatio / publice defendet Conradus Bursian.

Lipsiae : typis et impensis Breitkopfii et Haertelii, 1856.

ICLASS Tract Volumes T.12.2

For the Stavros Niarchos Digital Library Euclid collection, [click here](#).

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License](#).

This book has been made available as part of the Stavros Niarchos Foundation Digital Library collection. It was digitised by UCL Creative Media Services and is copyright UCL. It has been kindly provided by the [Institute of Classical Studies Library and Joint Library of the Hellenic and Roman Societies](#), where it may be consulted.

Higher quality archival images of this book may be available. For permission to reuse this material, for further information about these items and UCL's Special Collections, and for requests to access books, manuscripts and archives held by UCL Special Collections, please contact [UCL Library Services Special Collections](#).

Further information on photographic orders and image reproduction is available [here](#).

With thanks to the Stavros Niarchos Foundation.

UCL Library Services
Gower Street, London WC1E 6BT
Tel: +44 (0) 20 7679 2000
ucl.ac.uk/niarchoslibrary

NOT TO BE
REMOVED
FROM THE
LIBRARY

2

QUAESTIONUM EUBOICARUM

CAPITA SELECTA.

DISSERTATIO

QUAM

AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS AUCTORI-
TATE ILLUSTRIS ICTORUM ORDINIS VENIA

PRO

OPTIMIS MAGISTERII LIPSIENSIS IURIBUS RITE
IMPETRANDIS

IN AUDITORIO IURIDICO

DIE XXV MENSIS IUNII ANNI MDCCCLVI

PUBLICICE DEFENDET

CONRADUS BURSIA

LIPSIENSIS

PHIL. DR. AA. LL. M.

LIPSIAE,

TYPIS ET IMPENSIS BREITKOPFII ET HAERTELII.

1856.

INSTITUTIONES ARITHMETICAE

LIBER PRIMUS

DE NUMERIS

DE NUMERIS IN GENERALI

DE NUMERIS SPECIFICIS

DE FRACTIONIBUS

DE DECIMALIBUS

DE PERCENTIBUS

DE ALGEBRA

DE GEOMETRIA

DE MEASURA

DE ASTRONOMIA

DE OPTICA

DE ACOUSTICA

DE PNEUMATICA

DE METEOROLOGICA

DE AERIS

DE AQUAE

DE TERRAE

DE COELO

est
amoe
Cena
stadi
cum
terri
frugi
uion
circa
nusa
sima
dine
fome
uicu
aqua
uide
dulu
apti
Quo

statu
cat:
falsu
quo
sonu
tom.

Ex omnibus insulis quae liberae Graeciae oris adiacent nulla est quae tum propter magnitudinem tum propter uarietatem et amoenitatem locorum cum Euboea comparari possit. Nam inde a Cenaeo usque ad Geraestum, quae maxima est insulae longitudo, stadia sunt 1350¹⁾; ipsa autem locorum natura tam uaria est ut cum aliae insulae partes montium asperitate aspectantium animos territent, aliae uallium amoenitate, pascuorum ubertate, arborum frugiferarum abundantia aduenas ad se attrahant et patriae obliuione delinitos retineant. Huc accedit quod tota insula ea quae circa Eretriam urbem est regione excepta tanta purissimi et tenuissimi aeris salubritate tantaque frigidissimae atque limpidissimae aquae copia gaudet, ut incolae eius egregia corporis ualetudine excellant. Sed etiam aegritudine aliqua laborantibus hominibus fomenta ac medelam offerunt fontes illi celeberrimi prope Aedepsum uicum qui nunc *Ἀηψό* dicitur siti, ubi maximam feruescentium aquarum ferro et sulphure mixtarum copiam e saxis ebullientem uidemus. Denique ne quid insulae beatissimae desit prope oppidulum quod nunc *Κούμη* dicitur carbonem effodiuntur igni alendo apti quales in nulla alia liberae Graeciae parte adhuc reperti sunt²⁾. Quo plura autem sunt quae ad hanc insulam animum nostrum

1) Scylax per. 58; minus accurate Strabo (X, p. 444) 1200 stadia esse statuit, quem numerum non prorsus certum esse ipse addito *σχεδόν τι* significat: eundem tamen, ex Ephoro credo, habet Plin. n. h. III, 12, 21. Aperte falsus est numerus stadiorum 1700, quem in Agathem. geogr. I, 5 inuenimus, in quo fortasse scribae tantum error agnoscendus est, ut pro eo quod apud Hudsonum editum est **AY** scribendum sit **AY**.

2) De his cf. Fiedler reise durch alle theile des königreichs Griechenland tom. I, p. 449—473.

aduertant eo magis dolendum est quod neque ex ueteribus quisquam praeter solum Strabonem accuratam eius descriptionem nobis exhibuit, nec quisquam ex iis qui recentioribus temporibus Graeciae oras peragrarunt uniuersam insulam ea qua par erat cura adhuc peruestigauit. Is enim cui procul dubio palma debetur inter omnes qui hoc quod excurrit saeculo itineribus per Graeciam factis geographiam et topographiam illarum regionum illustrarunt — Martinum Leakium dico — paucas tantum Euboeae partes inuisit; paullo plures Ludouicus Rossius regem et reginam Graeciae comitatus uisitauit, sed quae erat horum itinerum ratio non omnia memoratu digna ea diligentia examinauit qua solus nec comitatu impeditus alias Graeciae partes peruestigauit. Plurima ad mediam ac superiorem insulae partem melius cognoscendam attulit Nicolaus Ulrichsius ipse tamen heu praematura morte impeditus quominus ea qua maxime excellebat sermonis elegantia exposita nobis traderet: quae ab ipso obseruata ac descripta reperiiebantur publici iuris fecit Henzenius in musei Rhenani noui tomo quinto³⁾. Eam autem insulae partem quae ad meridiem uergit ante hos tres annos perlustrauit Alexander Rangabes qui descriptionem itineris sui inseruit collectioni commentariorum a uiris doctis Francogallorum academiae oblatorum⁴⁾. Denique ego ipse anni 1855 mensibus Maio et Junio omnes fere Euboeae partes peragraui quo in itinere alia a prioribus neglecta primus obseruaui alia minus accurate descripta denuo diligentius examinaui, quae singula a me exponi neque arcti quibus hic libellus circumscribendus erat fines patiebantur neque cum eo quo scribebatur consilio conuenire uidebatur, cum earum rerum quas ipse uideris descriptio nullam fere disputandi materiam praebeat. Cum tamen hanc quae nunc mihi oblata est scribendi occasionem dimittere noluerim quin pauca certe ad insulam cuius etiamnunc summa cum uoluptate recordor accuratius cognoscendam in medium proferam, rem ita instituam, ut primum quidem ea quae ad antiquissimam insulae historiam perti-

3) Rheinisches museum für philologie neue folge bd. V, s. 484 sqq.

4) Al. Rangabé mémoire sur la partie méridionale de l'Eubée, in: mémoires présentés par divers savants à l'académie des inscriptions et belles-lettres de l'institut de France, première série tome III (1853) p. 197 ss.

nent paullo diligentius pertractem, deinde uero de ea insulae parte quae ad meridiem spectat et antiquitatis monumentis ibi seruatis pauca quae memoratu dignissima uidentur expromam reliqua quae nunc omittenda sunt alio loco fusius expositurus.

CAPUT PRIUS.

Nomen illud quo hanc insulam cum uolgo apud scriptores ueteres, tum iam in carminibus Homericis⁵⁾ appellatam legimus, *Εὐβοία*, dubitari nequit quin a pascuorum ubertate et abundantia qua eam excellere iam supra diximus sit repetendum, quae causa fuit etiam cur monti prope Mycenae sito in cuius radicibus celeberrimum Iunonis templum positum erat⁶⁾ idem nomen inderetur. Atque hic quidem nominum consensus primum est uestigium quo ut Euboeae incolas originis communione cum Argiuis iunctos fuisse statuamus inducimur cui mox alia eaque grauiora accedere uidebimus. Veteres quidem qui nomina regionum uel urbium semper ad mythicam quandam — sit uenia uerbo — originem referre et cum deorum fabulis connectere solebant, Euboeae nomen deducunt ab Io Inachi filia quae in antro in ora insulae orientali sito, cui *βοὸς ἀλγή* nomen erat Epaphum genuisse dicitur⁷⁾ aut ab Euboea nympha Asopi fluminis filia⁸⁾ quam eandem fabulam paullo immutatam tradens Diodorus (III, 72) Chalcidem Asopi filiam fuisse narrat. Ex quibus quae de Io feruntur ita uidentur esse explicanda ut Abantes Euboeam incolentes hanc quam cum Argiuis eadem stirpe oriundis communem habuerint fabulam ex ueteribus sedibus secum in Euboeam attulisse ibique certum ei locum assignasse statuamus, quo ducunt etiam quae leguntur apud Steph. Byz. p. 114, 1: quae de Euboea siue Chalcide Asopi filia traduntur, unde ipsam insulam

5) Cf. Iliad. B, 535 sq.; Odyss. η, 321.

6) De reliquiis huius templi anno superiore a Rangabe et me effossis exposui in libello qui inscribitur „bulletino dell' istituto di corrispondenza archeologica, 1855, no. 1.“

7) Cf. Strabo X, p. 446; Hesiod. frg. Aegimii ap. Steph. Byz. p. 3, 1 ed. Mein.; Eustath. ad Iliad. p. 278, 30 ed. Rom.

8) Cf. Scymn. Chii quem uocant orb. descr. u. 569; Eustath. l. l.

apud poetas uolgo Asopidem uocari testatur Plinius (n. h. III, 12, 21) a genealogiarum scriptoribus ficta uidentur ad ueterem illam quam inter Abantes et Iones Asopi tam Boeotici quam Sicyonii accolae⁹⁾ intercedere uidebant affinitatem explicandam: nisi forte unus ex riuis inter Chalcidem et Eretriam urbes in Euripum delabentibus Asopi nomine a ueteribus appellabatur. Ipsum autem Euboeae nomen antiquitus non ad totam insulam, sed tantum ad oppidum aliquod pertinuisse perhibetur quod Strabo¹⁰⁾ uehementi terrae motu absorptum esse tradit, cum Hecataeus (apud Steph. Byz. p. 683, 9, quem excipit Eustath. ad Iliad. p. 279, 7 sqq.) Chalcidem urbem antiquo nomine Euboeam dictam fuisse referat. Utcunque hoc erit, hoc certe inde colligere licebit, Euboeae nomen antiquitus parti alicui insulae, mediae fortasse, proprium fuisse: quod tamen iam iis temporibus quibus Aegimius, Odyssea et catalogus nauium sunt composita, ad totam insulam pertinuisse constat. Praeter hoc etiam alia insulae nomina accepimus quae eodem modo a parte aliqua ad totam insulam traducta esse apparet, qualia sunt Ἐλλοπία, quo nomine non eam tantum regionem quae inter Histiaeam et Chalcidem urbes sita est, sed totam etiam insulam appellatam esse testantur Strabo (X, p. 444) et Steph. Byz. (p. 268, 1), Ἀβαντίς, Chalcis uel Chalcodontis (auctoribus Callidemo et Dionysio apud Plin. n. h. III, 12, 21) quae nomina proprie ad mediam, et Ὀχνη (testibus Strabone X, p. 445 et Eustathio ad Iliad. p. 279, 2) quod ad inferiorem insulae partem pertinuisse manifestum est. Solum Μάκρης nomen¹¹⁾ quod non ualde antiquum esse puto, statim ab initio totae insulae propter formam eius inditum esse apparet, similiter atque Helena insula orientali Atticae orae adiacens quae quamuis multo minor eandem fere quam Euboea speciem praebet, etiam Μακρά¹²⁾ a ueteribus dicta

9) Cf. E. Curtius die Ionier vor der ionischen wanderung s. 26.

10) X, p. 447, quo in loco hoc tamen me latere fateor, quomodo ex Aeschylī uersibus ab ipso allatis (frg. 33 ed. Hermann.), siue in priore eorum καμπήν siue κάμπτων scripseris, oppidum Euboeae nomine appellatum in insula fuisse probari possit.

11) Cf. (Scym. Ch.) u. 568; Strabo X, p. 444; Plin. l. l.; Steph. Byz. p. 428, 20; Spanheim ad Callim. h. in Del. 20.

12) Idem nomen Euboeae quoque tribuit Aristides apud Plin. l. l.

est et a nostri aevi Graecis *Μακρονήσι* appellatur. Nihilominus ueteres huius quoque Euboeae nominis originem ad deorum fabulas referentes finxerunt Macridem nympham Aristaeo natam quae in hac insula habitans Bacchum paruulum melle nutriuisset, inde uero Iunonis metu territa ad Phaeaces profugisse traditur¹³), quae fabula non dubito quin ad regionem Histiaeae urbi uicinam sit referenda quae propter uini copiam iam antiquitus celebrata¹⁴) etiam nunc egregium illud uini genus quod *μουνσκάτο* uocant praebet; ad eandem, credo, pertinent etiam quae leguntur apud Steph. Byz. p. 479, 10 sq. Denique satis constat medio aeuo quod dicimus Euripi nomen ad ipsam insulam esse translatum (uide sis Meinekii notam ad Steph. Byz. p. 708, 20) unde ortum est nomen illud quo Graeci recentiores insulam appellant *Ἑγριπός*: nomine autem *Negroponte* a Venetis conficto nullus umquam homo Graecus usus est.

Iam si de antiquissimis insulae incolis quaerimus, in catalogo nauium (Iliad. B, 536 sqq.) Abantes totam insulam tenuisse dicuntur quocum fere consentit quod ex Aegimii — quod carmen haud scio an antiquius habendum sit nauium catalogo — libro secundo affert Steph. Byz. (p. 3, 2): *νήσω ἐν Ἀβαντίδι δῖη, τὴν πρὶν Ἀβαντίδα κίχλησκον θεοὶ αἰὲν ἔόντες*. Quamquam ex hoc insulae nomine id tantum certo concludere licet, inter uarias gentes quae insulam obtinuerint antiquissimis temporibus Abantes ita praeualuisse ut tota insula ab illis nomen acceperit; neque aliud quidquam innuit Archilochus (apud Plutarch. Thes. 5) qui Abantes *δεσπότας Εὐβοίας δουρικλυτοὺς* appellat. Restant tamen catalogi uersus (nam alter Iliadis locus in quo Abantum fit mentio, Δ 464, nihil ad hanc rem facit) quibus Abantum fuisse dicuntur insulae urbes quotquot opibus aliquatenus polluisse nouimus: Chalcis, Eretria, Histiaea, Cerinthus, Dium, Carystus, Styra. Quod tamen quominus uerum ducamus prohibent diserta aliorum auctorum testimonia quibus alias etiam praeter Abantes gentes, de qui-

13) Apollon. Rhod. Argon. III, 1131 sqq. Macridem nympham Iunonis nutricem fuisse narrat Plutarch. ap. Euseb. praep. euang. III, p. 83.

14) *πολυστάφυλόν θ' Ἰστιαίαν* Iliad. B, 537: nummi quoque huius urbis uini culturam Bacchique cultum testantur.

bus deinceps plura nobis erunt dicenda, temporibus nauium catalogo multo anterioribus partes aliquas insulae tenuisse constat. Itaque uersus illos sic intellegemus, ut Abantes mediam quidem insulae partem solam incoluisse sed inter reliquas insulae gentes principatum, *ἡγεμονίαν* quam uocant Graeci, habuisse statuamus, quo factum est ut poeta Boeotius — nam ad Boeotiam nauium catalogi originem esse referendam nunc quidem inter omnes satis exploratum habetur — cui Abantes Boeotiae confines aut soli aut prae ceteris insulae incolis noti erant, omnes quarum nomina comperta habebat Euboeae urbes illis adscribere non dubitaret. Hanc quam proposui uersus illos explicandi rationem maxime commendat Aristotelis testimonium a Strabone (X, p. 445) conseruatum, ubi quae leguntur: *φησὶ δ' Ἀριστοτέλης ἐξ Ἄβας τῆς Φωκικῆς Θοῤῃκας δρυμηθέντας ἐποικῆσαι τὴν νῆσον καὶ ἐπονομάσαι Ἀβαντας τοὺς ἔχοντας αὐτὴν* nihil aliud significant nisi Thraces Abis Phocidis urbe in Euboeam transgressos principatum insulae obtinuisse ita ut ab ipsis Abantum nomen ad omnes eius incolas aduenis subjectos transferretur. Iam de Abantum origine priscisque sedibus si quaerimus Aristoteles eo quem modo descripsimus loco Thraces eos fuisse refert, quod quomodo intellegendum sit primus uidit O. Müllerus, qui gentem aliquam Thracum nomen prae se ferentem eadem qua Thraces Pieriam sub Olympi montis radicibus sitam incolentes stirpe oriundam antiquissimis temporibus haud exiguam Phocidis et Boeotiae partem obtinuisse demonstrauit¹⁵⁾. Atque de hac quidem re omnis dubitatio Mülleri disputatione sublata esse uidetur; sed quod ille hos Thraces, quamuis e Pangaei montis conuallibus originem ducant, a posterioribus Thraciae incolis cum Phrygibus commixtis prorsus diuersos esse statuit negatque gentem Thraco-Phrygiam quam dicunt in antiquarum Graecarum gentium numero omnino esse habendam in eo falli mihi uidetur uir egregius. Phrygiam enim gentem antiquissimo tempore cum Thracibus coniunctam et migrationum eorum participem fuisse et nominum in posterioribus utriusque populi sedibus obuiorum et deorum ab utriusque cultorum consensus luculenter probat; Thraces autem ex eodem quo Graecos fonte originem

15) V. O. Mülleri Orchomenos p. 372—380, inprimis p. 375.

duxisse nominum quibus et montes et flumina et regiones quas incolebant denique seque deosque suos appellabant natura affatim demonstratur. Lubricum sane atque arduum est de his antiquissimis populorum migrationibus quarum memoria apud ipsos uetustate ita obruta erat ut ne fabularum quidem quamuis tenuissima luce illustrarentur, sententiam aliquam uel potius coniecturam leuibus quibusdam linguarum uestigiis confisam proferre; sed tamen praestare uidetur disertis uerbis quid de his sentias eloqui quam callidis uerborum ambagibus rem satis in obscuro positam crassioribus etiam tenebris inuoluere. Itaque equidem hanc fere prisca-
rum illarum migrationum imaginem animo concepi: Varias Graecae originis gentes, quarum nomine hic etiam Thraces, Phryges, Dardanos, Mysos, Maeones¹⁶), Cares, Lydios, complector ex primis sedibus inde a Caucasi montis radicibus per altam Armeniae planitiem patentibus egressae eam Asiae partem quae occidentem spectat occuparunt: quas omnes tum communi Ionum nomine comprehensas fuisse inde patet quod hoc solum nomen antiquissimis orientis gentibus Indicae non minus quam Semiticae originis innotuisse constat, quo cunctas nationes occidentem uersus habitantes appellare solebant. Illae autem de quibus agimus gentes quatenus tunc temporis inter se similes fuerint aut diuersae ad liquidum perducere umquam posse nego: nam quod Herodotus (I, 56) Iones eosdem quos Pelasgos fuisse affirmat mera est opinio auctoris eo ut uidetur orta quod multis in locis Pelasgos cum Ionibus ita coaluisse uidebat, ut unam eandemque gentem efficerent. Iam ex his primi a reliqua multitudine separati Pelasgi terrestri itinere usque ad Hellespontum profecti hoc superato Thraciam et Macedoniam, ubi in Emathia prope Axii fluminis ripas pars eorum remansisse uidetur¹⁷),

16) Maeones diuersos fuisse a Lydis rectissime statuit Niebuhr vorträge über alte geschichte I, s. 99: iam cum ex eo quod in Genesi Lud inter filios Sem nominatur Lydos semiticae originis fuisse ueri simile sit (cf. Dunker geschichte des alterthums II, p. 511) omnia quae de Lydorum cum Phrygibus et Caribus affinitate feruntur ad Maeones, Aricae stirpis gentem postea a Lydis subiectam referantur oportet. Omnino autem uenia mihi petenda est quod nominis Graeci significationem tantopere extendere ausus sum, quod aliter tamen facere non potui cum Arico nomine utpote latius patente in hac re uti non licuerit.

17) Cf. Aeschyl. Suppl. 241 sq.; Iustin. VII, 1.

transgressi Epirum et Thessaliam inuaserunt, unde alii occidentem uersus in Italiam commigrarunt, alii continentem Graecam et magnam Peloponnesi partem, Arcadiam inprimis atque Argolidem, occuparunt. Nomen autem Pelasgorum neque a uerbo quod est *πελάζειν* deducendum puto (quam etymologiam tueri uidetur Phrynichus p. 109 ed. Lob. recte a Lobekio notatus) neque cum Hahnio (albanesische studien I p. 244 sqq.) a uerbis quae sunt *πελός*, *πελιός*, *πέλειος* et *ἄργός ἄγρός*, ut nomen idem ualeat quod *μελάγγεως*, quam etymologiam confirmari arbitratur uir doctissimus Asii uersibus a Pausania (VIII, 1, 2) seruatis, sed cum O. Müllerero (Orchomenos p. 119) ab iis quae sunt *πέλω*, colo, et *ἄργος*, modo hoc teneas, uerbum *ἄργος* non significare tantum *πᾶν παραθαλάσσιον πεδίον*, quod Hesychius tradit, sed quod ipsum uerbum ex eadem qua *ἄγρός*, *ἔργον*, *aruum* radice ductum suadet, omnem campum culturae idoneum. Idem Müllerus (Orchomenos p. 431 sqq.) hoc quoque euicisse mihi uidetur, Tyrrhenos a Pelasgis omnino non diuersos sed tribum eorum fuisse rerum sacrarum scientia prae ceteris ualentem.

Post Pelasgorum discessum nescio quanto temporis spatio interiecto profecti esse uidentur Thraces quibus pars Phrygum se adiunxerat: sed non eandem quam Pelasgi uiam secuti per Bithyniam in qua pars eorum sedes suas constituit ad bosporum Thracicum progressi eo superato per Thraciam et Macedoniam sese effuderunt. Deinceps Achaei et Dorienses eodem fere tempore Asiaticis sedibus relictis nauibus in Thessaliam traiecisse uidentur, quorum Dorienses inter Olympum et Ossam, Achaei inter Pelion et Othryn montes primum consederunt. Doriensium aduentu moti Thraces Olympi accolae qui Pierii uocabantur per Thessaliam in Boeotiam et Phocidem transiere ibique nouas sedes sibi quaesiere. Sic soli Iones arctiore nominis significatione ita dicti, cum Dardanis, Phrygibus aliisque populis affinitate sibi iunctis in Asia remanserunt unde uariis temporibus in Europam nauibus transgressi in omnibus fere Graeciae tam continentis terrae quam insularum partibus sedes semper mari uicinas cepere¹⁸⁾.

18) De Ionibus uidenda sunt omnino quae nuper egregie disputauit E. Curtius (die Ionier vor der ionischen wanderung, Berlin 1855), qui mihi

Atque haec quidem quasi ἐν παρόδῳ dicenda esse mihi uidebantur non quo ea ex omni parte certa in dubium uocari non posse existimarem, sed ne in sequentibus saepius de re tam obscura uerba mihi essent facienda. Iam ut ad Abantes unde digressi sumus redeamus, Abas quidem Phocicam urbem Thraces condidisse atque incoluisse non est cur negemus, sed Abantes inde profectos in Euboeam transiisse ne Aristotelis quidem quamuis grauissima auctoritas persuadere mihi potest: nimia enim uideo exstare uestigia quae prorsus alio nos ducant. In Asia enim priscas et proprias Abantum sedes esse quaerendas, liquido apparere mihi uidetur ex eo quod Herodotus (I, 146) narrat, Ionicarum in Asia minore ciuitatum non minimam incolarum partem Abantes fuisse, quod, si uera sunt quae adhuc disputauimus, non ita explicabimus, ut hos Abantes ex Euboea in Ioniam transiisse, sed ita potius ut Abantum non minus quam Ionum priscas sedes istic fuisse credamus unde postea in Euboeam commigrarint. Eodem pertinet quod ex Ione Chio refert Pausanias (VII, 4, 6), Oenopione in Chio insula regnante Cares et Abantes ex Euboea in insulam uenisse: nam si Abantes in Asia sedes suas habuisse putantur, facile intellegitur quomodo cum Caribus Chium inuadere potuerint; at in Euboea neque Cares umquam consedisce accepimus nec ueri simile est ex iis urbibus quas Abantes olim tenuisse scimus cum tam ingens aliarum coloniarum numerus originem ducat in Asiam quoque colonos esse profectos. Chium nomen, ut hoc in transcurso moneam, in Euboeam secum transtulisse uidentur Abantes: oppidum enim hoc nomine dictum istic fuisse testatur Steph. Byz. p. 693, 14. Quod autem omnino in historiae Graecae primordiis obseruare licet, scriptores Graecos patriae amore inductos ciuitates in Asia a Graecis aliisque gentibus ex eadem stirpe oriundis conditas, ex quibus Graeciae propriae — sit uenia uerbo — ciuitates et hominibus et artibus auctae sunt, re inuersa tamquam colonias a Graeciae propriae incolis in Asiam deductas descripsisse, id hic quoque factum esse uidetur. Etenim cum in Caria urbem Abam fuisse Herodiani testimonio con-

quidem luculenter demonstrasse uidetur ciuitates Ionicas in ora Asiae minoris occidentem spectante sitas priscas fuisse et primitiuas Ionum sedes unde profecti deinceps uarias Europaeae Graeciae partes quas eos obtinere uidemus occupauerint.

stet (apud Steph. Byz. p. 2, 7), mihi quidem ueri uidetur simillimum, Abantes fuisse partem gentis Caricae: quos si cum Caribus tamquam ab his diuersos nominat Ion hoc facile explicatur eo quod Abantes ubique cum Ionibus mixti paulatim antiquos mores prorsus fere exuerant cum Cares qui in Asia remanserant, quamquam antiquissimis temporibus cum Ionibus et generis affinitate et sedum uicinia arctissime coniuncti fuerant, magis magisque ab Ionum et uiuendi et deos colendi ratione recedentes acerrimis illorum odiis exagitarentur¹⁹). Ut ipsa Abantum appellatio sic ad Cariam ducit etiam *Xίος* nomen quod Abantibus modo uindicauimus quoque Cariae etiam urbem appellatam fuisse Steph. Byz. (p. 693, 11) testatur. Item e Caria Abantes in Euboeam attulisse uidentur Dianae Amarysiae siue Colaenidis siue Aethiopiae cultum²⁰) quem prope Eretriam inuenimus, quod imprimis colligo e barbaro more animalia cauda truncata et unocula immolandi de quo dixit Bentleius ad Callimachi frg. LXXVI (p. 455 ed. Ernest.). Origine tamen huius deae e Lydia, in qua Dianae cultum prae ceteris diis floruisse constat, est repetenda: istic enim et *Κολονηῆς Ἀρτέμιδος ἱερόν* (Strabo XIII, p. 626) et *Αἰθόπιον* uicum (Steph. Byz. p. 47, 22) reperimus. Sed ne fabulae quidem quae de Abante heroe nominis populi auctore a ueteribus feruntur Caricae Abantum origini refragantur. Apud Stephanum scilicet Byz. (p. 3, 5) Euboeam Abantiada dictam esse legimus ab Abante Argiuo, qui Lyncei filius fuisse uolgo perhibetur, uel auctore Aristocrate quocum consentit Hyginus (fab. 157) ab Abante Neptuni et Arethusae filio; Abarum autem urbis Phocicae nomen idem Stephanus (p. 1, 1) ad Abam heroem refert, cum Pausanias (X, 35, 1) eam ab Abante Lyncei filio et Argiuis eum secutis conditam denominatamque esse tradat ipsorum ut uidetur incolarum narrationem secutus. Ex illa igitur fabula quae Abantum nomen ab Abante Argiuo deducit, hoc apparet, ex eadem eos stirpe fuisse oriundos atque gentem illam, quae Argis ante Doriensium aduentum imperium obtinebat, quam ex Asia profectam Argos appulisse satis demonstrant quae de Danao et Aegypti filiis fabulae feruntur. Has enim ita intel-

19) De hac re uid. Curtius de Ionier, nota 71.

20) De Diana a Caribus culta cf. Gerhard mythologie §. 335, 5^b.

gendas esse patet ut Pelasgos primos eius regionis habitatores ab Achiuis subiectos, hos autem ipsos ab aduenis ex oriente profectis regno spoliatos esse statuamus, quod fabula ita exprimit ut Lynceum Aegypti filium Danao regi successisse tradat, in qua fabula Danaum Achaeorum, Lynceum aduenarum — quos Aegyptios fuisse credi nequit, ex Aegypto uenisse non est cur negemus²¹⁾ — partes gerere concedet quicunque fabularum loquendi rationem recte interpretari nouerit. Iam quod Lynceus Danai filiam uxorem duxisse narratur effectum est studio illo ubique terrarum Graecarum obuio quo populus uictus uictorum genus cum suo ipsius genere connectere solebat. Huius igitur Lyncei filius est Abas a quo Abantes Euboici nomen acceperunt, hoc est eiusdem gentis quae Argos sibi subiecerat homines regionem Euboeae Euripo uicinam occuparunt. In aduenarum autem illorum numero etiam Caricae nationis Ionicarum migrationum ubique fere sociae homines fuisse ueri est simillimum non ideo solum quod Cares alias etiam orae Argolidos regiones tenuisse constat²²⁾, sed propterea etiam quod Car Megarae οἰκιστής Phoronei antiquissimi Argiuorum regis filius fuisse traditur (Paus. I, 39, 4) quod non facile aliter explicaueris nisi ut Cares ex Argolide Megaram uenisse statuas. Prorsus eadem ratione Abantes quoque hoc est Cares Aba urbe oriundi primum cum Ionibus Argos occupasse inde uero in Euboeam secessisse uidentur quo inter alia multa quae ab Ionibus adsciuerant etiam fabulam quam maxime Ionicam Ius et Argi Panoptis secum attulerunt. Ionica etiam fuisse uidetur illa quam Homerus Abantibus tribuit capillorum tondendorum ratio, cum Plutarchus (uita Thes. c. 5) et Polyaeus (strateg. I, 4) eam a Theseo usurpatam indeque Θησίδα appellatam esse tradant. Quod autem Aristocrates Abantem Neptuni filium fuisse narrat, id facile explicatur notissima illa fabularum loquendi ratione qua heroem qui populi alicuius personam sustinet dei prae ceteris ab illo populo culti filium faciunt²³⁾. Pari modo Neptuni filius audit Lelex (Paus. I, 44, 5) Lelegum heros eponymus quos Carum consanguineos fuisse constat. Lelegum au-

21) Cf. Curtius die Ionier not. 14 et not. 29.

22) Epidaurum et Hermionen a Caribus olim fuisse occupatas testatur Aristoteles apud Strabon. VIII, p. 374.

23) De Neptuno in Caria culto cf. Gerhard mythol. § 231, 2^e et § 646, 3.

tem nomen ad Abantes quoque pertinuisse inde colligo quod poeta anonymus quem uolgo Scymnum Chium uocant (orbis descr. u. 571 sq.) nulla omnino Abantum mentione facta *μιγάδας συνοίκους* *Λέλεγας* primos Euboeae incolas fuisse memorat. Abantis autem, ut ad hunc redeamus, mater Arethusa dicitur propter notissimum Chalcidis urbis fontem, quam eandem ob causam Ephorus (apud Steph. Byz. p. 34, 19) Abanti filiam Arethusam tribuit. Idem Alconem et Diantem Abantis filios fuisse tradit quorum posterior *κτίσας πόλιν οὕτως (Ἀθήνας) ἀπὸ τῆς πατρίδος ὠνόμασεν*, unde apparet Ephorum Abantem Athenis in Euboeam uenientem fecisse, similiter ac Proxenus (apud schol. Apollon. Rhod. I, 97) Alconem Erechthei filium cum Chalciopa filia Athenis ad Chalcidenses confugisse perhibet. Praeter hos Abantis filii feruntur Canethus, a quo collis ex aduerso Chalcidis in Boeotia positus nomen acceperit²⁴), et Chalcodon ab Amphitryone Thebarum rege proelio caesus (Paus. VIII, 19, 3) cuius nomen ad Chalcidem urbem et antiqua quae prope eam fuisse constat aeris metalla²⁵) referendum esse apparet, quo patre natus Elephenor Abantum naues ad Troiam ducit. Ad hunc Thesei filii ex Attica confugisse dicuntur (Plutarch. Thes. 35; Paus. I, 17, 6) quam fabulam aequae atque illam quam Ephorus de Abante Athenis oriundo tradit eo consilio confictam esse apparet, quo Euboeae cum Attica societas et coniunctio ad remotissima tempora referretur. Ad Abantes enim postea accesserunt Iones ex Attica coloni qui cum non hostes ad hostes sed cognati ad cognatos uenissent breui tempore cum prioribus incolis ita coaluere ut Abantum nomen inde ab illo tempore obliuione obrutum²⁶) urbesque eorum colonias Atticas nuncupatas

24) Cf. schol. Apoll. Rhod. I, 77, ubi cum in codice Laurentiano recte scriptum sit *ἀφ' οὗ ὄρος ἐν Βοιωτίᾳ*, male Keilius cod. Paris. secutus edidit *ἐν Εὐβοίᾳ*. Canethus enim non est collis ille proxime Chalcidem positus qui nunc Velibaba dicitur, quae Ulrichsii erat opinio (neues Rheinisches museum V, p. 485), sed collis saxosus ex altera Euripi parte ponti imminens quem nunc Karababa uocant incolae, in quo ueterum Chalcidensium corpora condita esse magna sepulcrorum quae e uiuo saxo exsculpta ibi cernuntur copia docet.

25) Cf. Spanheim ad Callim. hymn. in Dian. 48; in Del. 289.

26) Doctrinae ostentandae studio factum esse uidetur ut Philochorus (ap. schol. Aristoph. nub. 213, frg. 89 ed. Müller) Euboeae incolas a Pericle uictos Abantum nomine appellauerit.

uideamus. Duces illorum colonorum Aeclus et Cothus fuisse feruntur quorum ille Eretriam hic Chalcidem colonos adduxerit²⁷); tempus autem quo in Euboeam transierunt illud fuisse apparet quo Iones Doriensium migratione sedibus suis expulsi omnibus ex partibus in Atticam confluxere unde propter regionis angustias et soli sterilitatem alii in Euboeam alii in Ionicas Asiae minoris ciuitates se contulerunt. Strabo quidem (X, p. 447) Chalcidem et Eretriam iam ante res Troicas ab Atheniensibus conditas esse narrat, ad quos post bellum Troianum Aeclus et Cothus cum nouis colonis accesserint: sed hoc a Chalcidensibus eo tempore quo Ionicum nomen fere in contemptum abierat fictum esse uidetur ut se non Iones sed Atticos genuinos esse probarent. Utraque urbs mox et opibus et incolarum numero ita creuit ut colonias emittere cogere-
tur, quarum prima fuisse uidetur *Ἀμυντία* siue *Ἀβαντίς* prope Ceraunios montes ad Aoi fluminis ripam condita²⁸) cuius incolas maximam partem Abantes fuisse qui aduenarum dominationem moleste ferentes nouas sedes sibi quaesierint cum e nomine colligere licet tum ex eo quod Abantes Troia redeuntes urbem illam condidisse et totam quae circa eam est regionem occupasse dicuntur quod haud raro traditum legimus de coloniis neque rite deductis neque ullam cum patria urbe commercium seruantibus. Ad idem fere tempus referenda uidetur colonia quam ab Eretriensibus in Cœrcyram insulam deductam esse narrat Plutarchus (quaest. gr. c. 11) de qua bene exposuit Pflugk (rerum Euboicarum specimen, p. 22 sq.). Secutae sunt aliae coloniae plurimae et septentriones uersus in Chalcidicen Thraciae et occidentem uersus in Siciliam deductae de quibus exponere huius loci non est. Denique ne quid omittam quod ad antiquissimam harum urbium historiam

27) Cf. Strabo X, p. 447, a quo paullum dissentiunt Scymnus Chius quem uocant qui (uu. 572 sqq.) Pandorum Erechthei filium Chalcidem, Aeclum Eretriam, Cothum Cerinthum condidisse narrat, et quem iam supra excitauimus Proxenus (ap. schol. Apoll. Rhod. I, 97) qui Alconem Erechthei filium ad Chalcidenses fugisse ab hisque patri expostulanti redditum non esse refert. Aeclum et Cothum Xuthi filios fuisse tradit Plutarchus (quaest. gr. c. 22) quod ita explicandum uidetur ut Chalcidenses hos quos Puerorum nomine appellatos heroico cultu uenerabantur ad antiquissima tempora referentes et cum deorum genere connectentes augustiores reddere uoluisset statuamus.

28) Cf. Steph. Byz. p. 82, 23 et p. 4, 1; Paus. V, 22, 3.

spectat, notandum etiam quod Strabo refert (X p. 447) Eretriam secundum quosdam conditam esse ab Eretrieo Macisto Triphyliae urbe profecto, quod ita explicandum uidetur ut inter Iones quos ex Attica in Euboeam commigrasse uidimus haud paucos e Triphylia oriundos fuisse statuamus²⁹), sicut ipse Strabo paullo infra (p. 448) Eretrienses novos colonos (ἐποίκους) ex Elide accepisse refert. Gephyraeos quos Eretria aliquando consedissee narrat Herodotus (V, 57) Iones fuisse ut tibi persuadeas adeas quem iam saepe laudauit Curtii libellum de Ionibus p. 27: iidem esse uidentur Ἀραβες οἱ Κάδμω συνδιαβάντες quos olim in Euboea remansisse narrat Strabo (X, p. 447).

Easdem fere quas Abantes sedes iam ante hos obtinuisse uidentur Curetes, quos ut in Aetolia prope Chalcidem montem urbemque cognominem inuenimus sic Euboicam quoque Chalcidem incoluisse edocemur ab Archemacho scriptore Euboico qui teste Strabone (X p. 465) memoriae prodiderat Curetes Chalcide olim habitasse ibique assidue de campo Lelanto pugnantes cum ab hostibus e capillis anteriorem capitis partem tegentibus arrepti deicerentur hac capitis parte detonsa in posteriore tantum capillos longos seruasse indeque ob tonsuram Curetes appellatos postea in Aetoliam migrasse. Ex quibus quod de capillos tondendi ratione traditur ob solum nominis explicandi studium ab Abantibus — hos enim ὀπιθεν κομόωντας fuisse e catalogo nauium constat — ad Curetes translatum esse uidetur: hoc tamen nullo modo reiciendum, Curetes olim Chalcidem tenuisse indeque ab Abantibus, credo, eiectos in Aetoliam migrasse. Curetes in Euboea nouit etiam Epaphroditus (apud Steph. Byz. p. 45, 17) qui eos cum Ioue Aedepsum uenisse ibique custodes insulae et templi Rheae relictos primos aes induisse, hoc est armis aeneis corpus texisse tradit. Rex Curetum Euboicorum fuisse dicitur Phorbas pugil nobilis ab Apolline domitus (schol. Iliad. Ψ, 660). Nomen autem huius populi ut a uerbo quod est κόρος siue κοῦρος deducamus quam maxime suadet notissima illa formula epica κούρητες Ἀχαιῶν³⁰) qua tamen

29) De Ionibus in Elide habitantibus cf. Meineke exercitat. philol. in Athen. II, p. 40; Curtius die Ionier not. 4 et not. 51.

30) Accentus diuersitatem ne huic etymologiae refragari putes conferas uerba μακρός et Μάκρης, αἰπύς et Αἶπυ et quae sunt id genus alia.

abutitur Gerhardus (über den volksstamm der Achäer nota 41) Curetes Achaeos fuisse inde colligens, quos potius e Phrygia oriundos matris Idaeae et Iouis sacra et aeris effodiendi feriendique artem secum in Cretam, inde in Euboeam Aetoliamque attulisse cum ex multis indiciis manifestum sit tum Epaphroditi quod paullo supra posuimus testimonio egregie confirmatur³¹). Videntur autem Curetes eundem in gente Phrygia locum obtinuisse quem Tyrrhenis inter Pelasgos assignandum esse supra uidimus, ut tribus Phrygum fuerint rerum sacrarum artiumque scientia prae ceteris polens, quo factum est ut posterioribus temporibus non hominum sed daemonum loco haberentur. Hos igitur si ante Abantum aduentum oram Euboeae Boeotiae et Locridi aduersam tenuisse indeque continuis bellis ab Abantibus fatigatos in Aetoliam recessisse statuerimus uix a uero aberrasse uidebimur.

Aeolenses quoque eo tempore quo coloni Attici in Euboeam uenerint magnam insulae partem possedissee Plutarchus narrat (quaest. gr. c. 22) quocum non omni ex parte consentit Strabo (X, p. 447) nonnullos tantum e Penthili exercitu illic remansisse tradens. Aeolenses quotquot fuerunt aliquando in ora insulae orienti obiecta consedissee docet Cumae urbis nomen a solo Stephano Byz. seruatum (p. 393, 1) quem in hac re erroris arguere non debebat Meinekius: nam *Κύμην* urbem antiquitus circa ea loca in quibus nunc est oppidulum quod *Κούμην* uocant Graeci recentiores positam fuisse cum ipsum hoc nomen tum monumentorum antiquorum quae etiam nunc istic inueniuntur uestigia quamuis pauca affatim demonstrant. Atque haec quidem urbs antequam Chalcis et Eretria adaugerentur floruisse et Cumam coloniam in Italiam emissee uidetur: post aut a Chalcidensibus aut ab Eretriensibus³²) subiecta et ad nihilum fere redacta est, ita ut posteriore aetate Cumani pudore quodam moti, ad Chalcidenses patriae urbis dominos et ad Cymaeos Asianos, quos e cognomini Euboeae urbe in Asiam transgressos esse ueri simile est, originem suam referrent.

31) Non recte Höckius (Creta I, p. 198) Curetes Creticos ab Aetolicis prorsus diuersos fuisse statuit.

32) Eretriensium posteris temporibus fuisse eam regionem in qua olim *Κύμην* urbs fuerat Ulrichsius recte collegisse uidetur ex iis quae leguntur apud Scylac. (peripl. c. 58): κατ' Ἐρέτριαν Σκῦρος καὶ πόλις.

Praeter Cymen Aeolensium oppidum fuisse uidetur Dium in Cenaeo promontorio quod nunc *Μιθάθα* uocant Graeci positum, quippe cuius coloniam Canas Aeolidos oppidulum fuisse Strabo tradat (X, p. 446). Adnumerandi sunt autem hi Aeolenses, cum ad Penthili expeditionem referantur, procul dubio nationi Achaeorum: nam de natione Aeolica eodem sensu quo de natione Achiua, Dorica, Ionica loquimur sermonem fieri non posse nuper bene docuit E. Gerhardus (über den volksstamm der Achäer p. 421 sqq. et p. 440 sqq.).

Hos ante Dryopes eam quoque quae circa Carystum est regionem tenuisse haud scio an inde colligi possit quod collem prope Carystum Achaiae nomine appellatum esse Stephanus Byz. tradit³³) (p. 151, 7), qui ipsum etiam Ochae montis nomen a uerbo Achaeorum quod est *ὄχη* i. e. *προφή* deducit (p. 362, 18), quod nomen rectius cum Eustathio (ad Iliad. p. 279, 4) ad id quod est *ἔχω* referas.

Etiam Phlegyas olim partem insulae tenuisse uestigia quaedam fabularum ostendunt. Apollodorus enim (III, 5, 5, 3) Lycum et Nycteam cum Phlegyan occidissent ex Euboea profugisse narrat unde apparet eam quam hoc loco obiter tantummodo tangit fabulam Phlegyan in Euboea habitantem induxisse, quam eandem secutus esse uidetur Euphorion ex quo haec affert Seruius (ad Verg. Aen. VI, 618 p. 544 ed. Fabric.): (Phlegyae) „populi insulani fuerunt satis in deos impii et sacrilegi, unde iratus Neptunus percussit tridente eam partem insulae quam Phlegyae tenebant“, quod ad Euboeam *ἐὺσειστον* referendum esse neminem fore puto qui neget. Denique huc facit locus Odysseae (η, 321 sqq.) ubi Phaeaces Rhadamanthyn in Euboeam transduxisse dicuntur *ἐποψόμενον Τιτυὸν γαίηιον υἱόν*, quocum conferenda sunt quae de antro Elario in Euboea sito et fano Tityo ibi consecrato refert Strabo (VIII, p. 423): Tityon autem Phlegyarum esse heroem satis constat³⁴). Fuerunt autem Phlegyae Thracia gens — Martis

33) Potest tamen hoc nomen etiam ad Cererem Achaiam referri de qua uideas quae exposuit Welkerus (zusätze zu Schwenks etymologisch-mythologischen andeutungen s. 293).

34) Cf. Gerhard mythologie § 713, 3.

enim dei Thracibus proprii filius dicitur Phlegyas — quae Thessalicis sedibus relictis in Euboeam, Boeotiam et Phocidem irrupit regnoque Minyarum est potita quod fabula ab ipsis Minyis conficta ita exprimit ut Eteocli Minyarum regi liberis orbo Phlegyan successisse narret³⁵).

A Phlegyis omnino separandi non esse uidentur Hestiaeenses³⁶) quos partem insulae ad septentriones uergentem tenuisse constat. Thessaliae enim pars illa quae Hestiaeotis dicebatur a Phlegyis olim habitata erat (cf. O. Müller Orchomenos p. 187—195), Histiaea autem ipsa (nam ita scribendum, non ut uolgo editur *Ἰστᾱία*) Hyriei filia dicitur apud Eustathium (ad Iliad. p. 280, 20) qui Hyrieus, heros eponymos Hyriae urbis ad Euripum sitae³⁷) ad Phlegyarum fabulas pertinet³⁸). Eodem ducit quod Orei urbis nomen cum Orione Hyriei filio coniungit Strabo X, p. 446. Varias ipsorum ueterum de Orei et Hestiaeae nominibus sententias apud Strabonem (X, p. 445) inuenies ex quibus mihi quidem hoc apparere uidetur Oreum et Hestiaeam antiquitus duo oppida fuisse non longe inter se distantia quorum Hestiaeae in eo fere loco sita fuisse uidetur in quo nunc est *Ξεροχώρι* oppidulum circa quod uineta egregia reperiuntur, Oreus autem non dubito quin in ipso litore posita fuerit ubi nunc est uiculus qui *Ὠρεοί* aut uolgari loquendi ratione *εἰς τοὺς Ὠρεοὺς* uocatur in quo sat multa etiam nunc exstant antiquitatis uestigia³⁹): huc cum ab Atheniensibus Euboea a Pericle sub ditionem Atticam redacta duo milia colorum missi essent, paullatim plurimi etiam Hestiaeae incolae commigrasse uidentur. Nam quod Thucydides (I, 114) et Theopompus (frg. 164 ed. Müller) Hestiaeenses a Pericle ex insula expulsos esse narrant, ita intellegendum esse uidetur ut, cum omnes agris spoliati essent, magna eorum pars insula relictā in Macedo-

35) Cf. O. Müller Orchomenos p. 179.

36) Apud Steph. Byz. (p. 283, 1 et p. 340, 7) duplicem habemus nominis formam: *Ἑστῖαια* et *Ἰστῖαια*, quarum posteriorem Ionicam fuisse dicit: *ἔθνη* autem ab ipso afferuntur *Ἑστιαεὺς*, *Ἰστιαεὺς*, *Ἑστιαῖος* (quo Ephorum usum esse perhibet) et quod ad Thessaliae incolas solos pertinere ait *Ἰστιώτης*.

37) Cf. Ross über eine Lokrische inschrift p. 7.

38) Cf. Gerhard mythologie § 715, 1.

39) De his satis exposuit Ulrichs neues Rhein. museum V, p. 495.

niam concesserit: nonnullos tamen remansisse inde apparet quod Olympiadis centesimae anno quarto arx Hestiaeensium tamquam diuersa ab Oritanorum urbe commemoratur apud Diodor. XV, 30.

Iam quod Strabo narrat (VIII, p. 437 et X, p. 446) Hestiaeenses Euboeam incolentes a Perrhaebis ui subactos et in Thessaliam transuectos esse unde illa pars in qua sedes constituerint Hestiaeotidos nomen acceperit inuertendum potius esse uidetur ita ut Phlegyas siue Hestiaeenses e Thessalia ubi primas sedes habuerant a Perrhaebis expulsos in Euboeam transiisse statuamus quod indicat etiam Stephan. Byz. (p. 283, 2) Euboeae urbem ἀπὸ τῆς περὶ τὸν Ὀλυμπόν Ἑστιάας appellatam esse tradens. Prorsus ab hoc diuersum est quod apud poetam quem Scymnum Chium uocant legimus (orb. descr. u. 578) Hestiaeam a Perrhaebis conditam esse, quod quin falsum sit non est quod dubitemus cum nullo praeter hoc Perrhaeborum in Euboea uestigium inueniatur atque ex iis quae supra exposuimus hoc potius satis appareat, Perrhaebos Phlegyarum in Thessalia accolos hos e pristinis sedibus eiecisse ita ut alii in Euboeam alii in Boeotiam Phocidemque transgrederentur.

Phlegyae siue Hestiaeenses iam satis antiquis temporibus parte agrorum quos occupauerant spoliati et intra arctiores fines coerciti sunt ab Ellopibus quos regionem inde a Telethrio monte usque ad Orobias oppidum⁴⁰) patentem, Aedepsum, Cerinthum ipsamque Hestiaeam cum campo qui circa eam extenditur tenuisse docet Strabo (X, p. 445). Ionicae autem stirpis hos fuisse non est quod dubitemus cum Ellops Ionis filius perhibeatur apud Strabonem (l. l.) Stephanumque (p. 268, 17) uel ab aliis teste eodem Strabone Aecli et Cothi frater quod eodem redire ex iis quae supra disputauimus satis apparet. Tithoni filius fertur Ellops ab Eustathio (ad Iliad. p. 280, 32) quo, si uera est lectio, Ellopes uel ad Teucrorum uel ad Minyarum gentem, quae utraque cum Ionibus arcte connexa est, referuntur. Pelasgos tamen fuisse Ellopes con-

40) Hoc antiquum nomen leuiter corruptum etiamnunc conseruat: Ποβιαῖς enim quae est numeri pluralis forma uolgaris pro eo quod esse debebat Ποβλαῖ a nostri aevi Graecis uocatur. Monumentorum antiquorum nihil nisi lapides sat multos ab antiquis dolatos duasque columnas tenues non striatas ibi obseruauit.

tendit Pflugki
siodo et Philo
tur ea quae
tis testimonis
colligit Pflugki
bus Dodonaeae
ibi condidisse
pnam nomen a
aliam potius si
stero tempore
terendum esse
sue Σελλοι Io
Thespias sita
Phthiam in
apud Iones c
sue cum Σ litt
lam ex uan
rest de qua c
admodum tamen
quos insulae pa
rystum oppida ha
aliquis cum hui
censeantur dum
Scymnum Chium
tantum condidis
assiduo quod cur
mercio mores e
antem altis Och
eos ueterem ger
nam Styrenses c
dunt Herodotus
sterior eos qua
doet. De origin
lix egi W. G.
dandum est quod

41) V. Rhein

tendit Pflugkius (rerum Euboic. spec. p. 14) quoniam testibus Hesiodo et Philochoro (apud Strabon. VII, p. 328) Hellopia uocabatur ea quae circa Dodonam est regio quam Pelasgicam fuisse multis testimoniis constat. Hoc tamen nihil probat eorum quae inde colligit Pflugkius: quamuis enim Pelasgos antiquissimis temporibus Dodonaeam regionem tenuisse ac celeberrimum Iouis oraculum ibi condidisse certum sit, neutiquam tamen probari potest, Hellopnam nomen ab ipsis Pelasgis huic regioni inditum esse, quod ad aliam potius siue Achaicae siue Ionicae originis gentem quae postero tempore Dodonaea regione potita Pelasgos sibi subiecerat referendum esse uidetur: nomen enim quod est *Ἐλλοί* siue *Ἐλλοί* siue *Σελλοί* Iones — quibus uindicanda est etiam *Ἐλλοπία* prope Thespias sita — cum Achaeis — quibus adnumerandi sunt *Ἐλλη-νες* Phthiam incolentes — commune habuisse uidentur ita quidem ut apud Iones cum spiritu leni, apud Achaeos cum spiritu aspero siue cum Σ littera proferretur.

Iam ex uariis quas Euboeae arua incoluisse constat gentibus una restat de qua cum sat multa a ueteribus nobis relictas sint testimonia admodum tamen difficile est certius aliquid statuere: Dryopes dico quos insulae partem ad meridiem spectantem, Styra inprimis et Carystum oppida habitasse scimus. Ac de Styris quidem dubitare possit aliquis cum huius oppidi incolae a Thucydide (VII, 57) inter Iones recenseantur dum Carystii Dryopum nomine appellantur, et cum apud Scymnum Chium quem uocant (orb. descr. u. 577) Dryopes Carystum tantum condidisse dicantur: sed hoc ita explicandum ut Styrenses assiduo quod cum Ionibus Chalcidis et Eretriae incolis habebant commercio mores eorum et loquendi rationem adsciuisse, Carystios autem altis Ochae montis terminis a reliquis insulae incolis seclusos ueterem gentis indolem integriorem conseruasse statuamus; nam Styrenses quoque natione Dryopes fuisse disertis uerbis tradunt Herodotus (VIII, 46) et Pausanias (III, 34, 6) quorum posterior eos quamuis Dryopes tamen hoc nomen aspernatos esse docet. De origine autem et prisca huius gentis historia nuper prolixè egit W. G. Soldanus⁴¹⁾, in qua dissertatione hoc sane laudandum est quod omnia ueterum scriptorum quae de illis exstant

41) V. Rheinisches museum von Welcker u. Naeke VI p. 421—44.

testimonia congeffit congestaque ita inter se comparauit ut quantopere alia aliis repugnent dispicere liceat; sed quod huic repugnantiae ita mederi posse sibi uisus est ut uarios eiusdem nominis heroas statuendos esse putaret ad quos uariae quae apud ueteres feruntur fabulae essent referendae rem implicauit magis quam explicauit neque ea quae tamquam summa totius disputationis ab ipso proponitur sententia Dryopes eodem modo quo Pelasgos, Caucones et Leleges inter priscas et primitiuas gentes Graecas uariis ex originibus ortas esse referendos siue, ut perspicue magis quam latine loquar, eos non subordinandos esse Pelasgis sed coordinandos ullo modo nobis satisfacere potest. Hoc tamen contra O. Müllerum bene demonstraui nihil omnino Dryopibus commune esse cum Craugallidibus siue Acragallidibus Cirrhaeorum sociis.

Iam Asinaeos quos ex omnibus Dryopibus pristinam gentis indolem et sacra patria integerrima seruasse narrat Pausanias (III, 34, 6) Asinaeos, dico, si audimus Dryopem eponymum gentis heroem Apolline natum fuisse docemur: matrem cuius nomen Pausanias ab Asinaeis non accepisse uidetur Diam Lycaonis filiam appellant Etymologicum Magnum (p. 288, 34) et Tzetzes (ad Lycophr. u. 480); etiam apud scholiasten Apollonii Rhodii (ad I, 1218) cum in cod. Laurent. legatur ἀπὸ δρύοπος τοῦ λυκάονος καὶ δίας τῆς λυκαονίας recte nunc a Keilio editum est ἀπὸ Δρύοπος τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Δίας τῆς Λυκάονος (quamquam id quod legitur Λυκαονίας tamquam nomen patronymicum ferri potest). His non prorsus repugnant quae tradit Aristoteles apud Strabonem (VIII, p. 373) ubi post quam de Hermione urbe sermo fuit haec leguntur: Δρύοπων δ' οἰκητήριόν φασι * καὶ τὴν Ἀσίνην (legendum uidetur: φασι καὶ ταύτην καὶ τὴν Ἀσ.) εἴτ' ἐκ τῶν περὶ Σπερχειὸν τόπων ὄντας αὐτοὺς Δρύοπος τοῦ Ἀρκάδος κατοικήσαντος ἐνταῦθα, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν, εἶθ' Ἡρακλέους ἐκ τῆς περὶ τὸν Παρνασσὸν Δωρίδος ἐξελάσαντος αὐτούς. Etenim in uerbis illis Δρύοπος τοῦ Ἀρκάδος siue ea interpretamur „Dryopis Arcadis filii“ siue „Dryopis Arcadis“, i. e. ex Arcadia oriundi, semper hoc inesse uidemus Dryopes cum Arcadibus affinitate iunctos fuisse quod idem alteri quam supra attulimus fabulae subesse apparet: adde quod ipse Arcas Apollinis filius dicitur apud Tzetzem (ad Lycophr. u. 480) ita ut haec sola intercedat inter

utramque fabulam diuersitas quod Dryops modo filius, modo nepos Apollinis fuisse perhibetur. Nam quod Soldanus monet Dryopem Arcadis filium dici non posse quod Dryopum migratio cuius ille dux fuerit temporibus Arcadis aetate multo posterioribus sit attribuenda, ut taceam de inepta chronologiam ad fabulas adhibendi ratione, iam eo refellitur quod duas habemus apud Strabonem narrationes toto coelo inter se distantes: alteram cui Aristotelis accedit auctoritas Dryopes antiquissimis temporibus ipso heroe ad quem originem suam referebant duce in oras Argolidos uenisse, alteram, cui Asinaeos suffragatos esse a Pausania edocemur, eos ab Hercule ex pristinis sedibus expulsos ad Argolidem appulisse. Eam autem quam Pherecydes (apud. schol. Apollon. Rhod. I, 1212, frg. 23 ed. Müller) tradidit fabulam de Dryope rege Sperchei fluuii (ita enim cum Berkelio ad Antonin. Liber. c. 32 emendandum uidetur quod codex habet *Πηγεῖός*) et Polydorae Danaï filiae filio quam repetiit Antoninus Liberalis (metam. c. 32) Dryopi attribuens filiam Dryopen quae ex Apolline Amphissum pepererit, ex sedibus quas Dryopes olim obtinuerant confictam esse apparet. Denique quod Dryope Euryti Oechaliae regis filia dicitur (Ouid. metam. VIII, 331) in Thessaliae regionem quam Lapithae olim tenebant (cf. Müller Dorier I, p. 416 sq.) nos ducit; eodem fere, in Magnesiam scilicet Thessaliae, quod Dryopes a Dryope Eurypyli filia (quem Ormenii regem intellegendum esse puto) nomen accepisse feruntur (Steph. Byz. p. 239, 25). Nam cum pristinae Dryopum sedes inde a sinu Maliaco et Sperchei fluminis ripis per Doridem ad Parnasum usque patuerint, dum illas tenebant cum Lapithis aequae ac cum Magnetibus⁴²⁾ assidua domi militiaeque societate iuncti fuisse

42) Lapithas a Phlegyis prorsus non fuisse diuersos persuadere mihi non possum quamuis hos populos assiduo commercio in unum fere coaluisse fabulasque eorum omni modo inter se commixtas esse concedam. Lapithas enim e Cariae littoribus potius in Thessalam aduenisse arbitror inductus maxime iis quae de Triopa Lapithae filio in Caria maritima, apud Cares Rhodi incolas et apud Argiuos ferebantur fabulis, qui ipsius Iouis triplicis a Caribus culti (cf. Iahn in annali dell' istituto XIII, p. 209 sq.) personam gerere uidetur. Magnetes autem Ionicae stirpis fuisse statuit Curtius (die Ionier p. 24): qui cum primi omnium Graecorum coloni in Asiam missi in Lydia consedissee tradantur (cf. Gerhard über den volksstamm der Achäer not. 25) ad Maeonum priscorum Lydiae incolarum nationem referendi esse uidentur.

uidentur quod fabularum loquendi ratione ita exprimitur ut heros eponymus Dryopum siue herois illorum populorum heroibus consanguinitate adiunctus fuisse perhibeatur. Eodem modo explicandum quod Carystus, Carysti urbis heros eponymus Chironis filius dicitur a Stephano Byz. (p. 362, 14) qui ipsam urbem a Theodorida *Χειρωνία* appellatam esse testatur. Itaque cum hae quas posteriore loco posuimus fabulae nihil nos de origine gentis de qua agimus sed tantummodo de iis quas post hominum memoriam obtinuerant sedibus edoceant restant nobis ad id quod quaerimus inuestigandum illae tantum quae ad Apollinem simulque ad Arcadiam ducunt. Ex his mihi quidem apparere uidetur Dryopum originem ad Lyciam esse referendam cuius incolae quam arctis affinitatis uinculis cum natione Ionica iuncti fuerint nuper egregie docuit E. Curtius (die Ionier p. 32 sqq.). In Lycia enim quaerenda esse Apollinis incunabula — excepto fortasse Apolline Carneo Doriensium — constat; Dryops autem si Apolline et Dia *Lycaonis* filia parentibus natus dicitur quid aliud significare potest nisi Dryopes e Lycia quae prae ceteris Apollinem colebat eique sacra habebatur esse oriundos? Ipse enim Lycaon — in quo obseruanda est etiam Ionica nominis forma, ut *Ποσειδάων* — Lyciae et religionis quam incolae eius profitebantur personam gerit: ad Arcadiam autem nomen eius translatum est a Parrhasiis et Cauconibus ipsis quoque e Lycia oriundis quos antiquitus regionem illam in qua Elis, Messeniae, Laconiae et Arcadiae fines concurrunt obtinuisse constat: itaque istic inuenimus Lycaeam et Lycosuram oppida, Lycaeum montem, Aegyn oppidum uel pagum et Carystum oppidum egregio uino quod Aleman laudibus extulit celebre⁴³); Carystum Euboeae autem Aegaeam quoque appellatam esse ab Aegaeone gigante marino, a quo Aegaeum etiam pelagus nomen acceperit apud Steph. Byz. (p. 363, 1) legimus cui fere assentitur Tarrhaeus (ap. schol. Apoll. Rhod. I, 1165) Aegaeonem ex Euboea profugum in Phrygiam uenisse ibique diem obiisse supremum narrans quod ad Rhyndaci fluminis ostium in Cianium sinum cuius accolae Dryopes fuisse paullo infra docebimus sese effundentis

43) Cf. Strabo X, p. 446; Athen. I, p. 31: apud Euboicam quoque Carystum egregium uinum gigni ipse experientia edoctus sum.

referendum esse apparet ex iis quae paullo supra apud eundem scholiastam leguntur. Iam considerantes uarias in quibus Dryopes consedisce accepimus regiones omnes una Nemea excepta mari uicinas fuisse uidemus unde facile intellegitur omnes illas colonias fuisse deductas a populo nauigationi maxime intento quales fuere Iones aliique consanguinei populi Asiae minoris oras incolentes. Itaque celeberrimus Dryopum heros est Nauplius Neptuni filius a nauigando denominatus cuius filii sunt Palamedes cuius persona omnes illae artes quibus Graeci orientis incolae occidentalis Graeciae populos praecedebant comprehenduntur, et Oeax Nausimedonque quorum nomina iterum a nauī sunt deducta. Ipse autem Nauplius ad utramque earum regionum quas prae ceteris Dryopicas appellare licet refertur, Euboeae partem meridionalem dico et Argolidos oram inter orientem et meridiem positam: nam ipsam quoque Naupliam a Dryopibus conditam esse mihi quidem manifestum uidetur cum propter ipsum urbis nomen tum propterea quod incolae eius eodem modo ac Dryopes Asinen incolentes ab Argiuis expulsos in Messenia Lacedaemonibus agros illis concedentibus consedisce constat (Paus. III, 35, 2): accedit quod Iunonis cultus quem Naupliae et Cereris quem Lernaie inuenimus Dryopicae has deas colendi rationi prorsus respondet. Cum his optime conuenit quod Cyclopes e Lycia in hanc Argolidos oram uenisse et Proeto Tirynthos regi urbem moenibus circumdedit feruntur (Strabo VIII, p. 372; Apollod. II, 2, 1, 3): iam nonne ueri est simillimum hos Cyclopes quorum nomen ab eo quod est κύκλος i. e. murus urbem cingens est deducendum nullos alios fuisse nisi Dryopes e Lycia oriundos qui huc appulsi urbium muniendarum artem, quam in Lycia antiquissimam fuisse ex iis quae etiam nunc illic extant urbium reliquiis manifestum est, ueteres incolae docuerint? Atque hoc magis etiam probabile reddit magna illa similitudo operum Cyclopibus attributorum cum illis Euboeae monumentis quae Dryopibus nuper uindicaui in Gerhardi diario archaeologico (denkmäler und forschungen, 1855, n. 82). Utraque enim aedificandi ratio haec communia habet quod lapidibus utitur sine ulla regula scissis nec affabre politis, quod maiorum lapidum interstitia minutis explet, quod culmen siue fastigium aedificii lapidibus e parietibus introrsum prominentibus et paullatim inter se concurrentibus

efficit; eo tantum differunt quod lapides quibus Cyclopes utebantur immensae saepe magnitudinis numquam ad recti anguli formam accedunt quam fere semper prae se ferunt lapides in Dryopum operibus Euboicis exstruendis adhibiti; sed haec differentia facillime explicatur natura lapidum in utroque loco prorsus diversa: illa enim quae prope Naupliam et Argos inuenimus saxa non facile in minutas partes secantur, ea contra quibus ad antiquissima illa Euboeae aedificia construenda usi sunt Dryopes cum ad id genus quod lapis fissilis dicitur pertineant facili negotio ita finduntur ut tabularum fere formam recipiant; quo factum est ut haec lapidum forma quam ipsorum saxorum natura induxerat, paullatim in consuetudinem abiret atque in iis quoque aedificiis, quae ex alius generis lapidibus construerentur diu seruaretur.

His quae adhuc disputauimus accedit mirus ille nomen in Lycia et Cilicia⁴⁴) obuiorum cum iis nominibus quibus Dryopes sedes suas appellare consuerant consensus quem nonnullis exemplis hic demonstrare placet. Xanthus enim caput Lyciae in titulis et Lycia et Graeca lingua obelisco ibi reperto inscriptis *Arina* dicitur (cf. Fellows discoveries in Lycia 1840 p. 435 et 456 qui etiam Stephani Byz. testimonium attulit quod legitur p. 123, 12 ed. Mein.) quod nomen ad amussim respondet nomini quod est *Asine* quo Dryopum urbes duas in Argolide alteram alteram in Cyprio insula sitam appellatas fuisse nouimus, ut taceam de Arne Thessaliae Lapitharum urbe Dryopibus certe admodum uicina⁴⁵);

44) Cilices Semiticae originis fuisse contendit Dunkerus (geschichte des alterthums II, p. 489) propter fabulam qua a Cilice Agenoris filio homine Phoenisso nomen accepisse feruntur (Herod. VII, 91). Sed haec fabula ex eo orta uidetur quod posteriores Ciliciae incolae cum Solymis quos Phoenicia lingua usos esse accepimus (Dunker. I. I.) et cum Syris commixti ueterem indolem fere prorsus exuerant: origine autem eos a Lyciis haud diversos fuisse summus nomen in utraque terra obuiorum consensus abunde docet.

45) Etiam Chaeronea Boeotiae antea Arne appellata fuisse dicitur, alterum autem nomen accepisse a Chaerone (quod nomen forma tantum ab eo quod est *Χαίρων* differre uidetur) Apollinis et Thelus, Phylantis Dryopum regis filiae filio, qua fabula mihi quidem hoc indicari uidetur, Chaeroneam a Lapithis quibus nonnulli e Dryopibus se adiunxerant conditam esse. Adde Arenen Triphyliae quam Caucones olim tenuisse constat oppidum infra Samicon situm ad quod primitus pertinuisse suspicor Areithoi τοῦ κορυνήτου fabulam mox ad Arnen Boeotiae oppidum translatam. In iis quae apud schol. Iliad. H, 9 ex Pherecydis historiis de hoc Areithoo referuntur (uid. Pherecyd. frg. 87 ed.

Μίδεια et Lyciae urbs erat (Steph. Byz. p. 451, 19) et Argolidos Naupliae uicina quam Dryopes olim tenuisse cum propter positionem eius ueri simile sit tum magis etiam probabile redditur eo quod Phylantis Dryopum regis filia eodem nomine appellatur (Paus. I, 5, 2; X, 10, 1): adde quod in Boeotia quoque nomen quod est *Mideia* cum eo quod est *Arne* iunctum inuenimus (Iliad. B, 507). Praeterea *Carysti* nomen comparari potest cum *Caryanda*, quae urbs modo Cariae modo Lyciae attribuitur et cum *Carysi* Lyciae oppido mari uicino (Steph. B. p. 387, 14), *Patara* Lyciae urbs (cuius primam syllabam breuissimam esse docent nummi eius uetusti in quibus litteris Lyciis *Pttarazu* scriptum legitur) cum *Petalia* insula orae Euboicae prope Carystum adiacente; in Cilicia autem *Didymae* uicus (Steph. B. p. 230, 6) cum *Didymis* Dryopum in Argolide oppido (Curtius Peloponnes II, p. 464); *Aegae* siue *Aegaea* oppidum (Steph. B. p. 38, 9; stadiasmus maris magni c. 158 cum Mülleri nota) cum *Aegaea* quo nomine Carystum etiam appellatam esse supra uidimus; *Dryaena* oppidum (Steph. Byz. p. 239, 12) et *Drys* uicus (ibid. p. 240, 4) cum ipso *Dryopum* nomine, *Halae* oppidum cui subiacet *Ἀλήιον πεδῖον* (Steph. B. p. 68, 7; Müller ad stad. m. m. c. 157) cum *Halice* Dryopica (Curtius Peloponnes II, p. 461 sq.). Denique *Cragalei* Dryopis filii (Anton. Lib. met. 4) nomen deductum esse apparet a *Crago* Lyciae monte (Strabo XIII, p. 665; Steph. B. 380, 16) et *Melaeneus* Dryopum rex (Anton. Lib. l. l.) respondet *Melaenis* quod nomen duo oppida gessisse Steph. B. (p. 441, 6 sqq.) testatur, Lyciae alterum alterum Arcadiae a Melaneo *Lycaonis* filio conditum.

Ex his igitur antiquissimam Dryopum historiam ita fere adumbrare licebit. Primum una cum Cauconibus aliisque Lyciae gentis populis Lycaoniam, Tauri montis iuga et Ciliciam incolebant, unde postea alii in Lyciam, Cyprum et Cretam insulas, alii septentriones uersus ad Propontidos oras migrarunt, ubi Lycios circa Zeleiam, Dryopes Cyzici et Cii reperimus. Cii enim incolas Dryopes fuisse satis docet Hylantis fabula huic loco propria, qui Thio-

Müller) collato altero eiusdem scholiastae loco, (ad Iliad. H, 135) scribendum uidetur *Ἀρηΐδοος ὁ Φειαῖος*, ac deinceps *Ἀρχάσι τε καὶ Φειαίοις*: inepte enim Arcades cum Boeotis de finibus certasse dicuntur.

damantis Dryopis filii filius perhibetur a Mnasea (ap. schol. Apoll. Rhod. I, 131). Jam si apud Steph. Byz. (p. 647, 6) legeris Hylamos urbem Lyciae fuisse et fruges (τοὺς καρπούς) Lycia lingua ὑλάμους dictas esse, totam fabulam quae de Hylantis morte fertur e Lycia oriundam esse tibi persuadebis nec aliud quidquam significare nisi fruges nondum maturas nimia aquae copia obrutas et corruptas. — Ex his Dryopum sedibus explicandum est etiam quod Dryops una cum Lycaone inter Priami filios enumeratur apud Apollodorum (III, 12, 5, 8). Caucones autem propius orientem progressi ad Pontum Euxinum in Bithyniae et Paphlagoniae confiniis circa Tieium urbem consederunt (Strabo XII, p. 542). — E Lycia Dryopum pars in Argolidem se contulit ubi propter moenium aedificandorum artem Cycloperum nomen accepisse videntur; alii aut ex ipsa Lycia aut quod ueri similis est e Creta profecti regiones Parnasso uicinas et Delphos occuparunt ubi a prioribus incolis Lycoritae h. e. Lycii montani sunt uocitati (cf. Paus. III, 34, 6), quorum pars posteriore tempore tamquam uer sacrum ab Apolline emissum in Argolidem commigrarunt ubi Asinen urbem condidere. Eorum autem qui ad Propontidem consederant magna pars Hellespontum et mare Aegaeum transgressa ad sinum Maliacum nouam patriam sibi quaesiuit, unde a Doriensibus pulsii alii in Euboeam Cythnumque insulas transierunt, alii orae Argolidos partem eam quae ad meridiem simul orientemque spectat expulsis Caribus occupauerunt; alii denique in Macedoniae Illyriaeque confinio atque prope Ambraciacum sinum sedes suas constituerunt.

Deos autem Dryopes colebant Apollinem, Iouem ac Iunonem quorum nuptiae quotannis solenni festo ab illis celebrabantur⁴⁶) et Cererem, Coram Clymenumque i. e. Orcum. Mercurium quoque

46) Ipsum hoc festum aequae ac fabulam qua nititur, de quibus optime exposuit Welckerus (Zusätze zu Schwenk p. 269 sqq.) nationi Achiuae uindicare studet Gerhardus (mythol. § 207, 4) ut mihi quidem uidetur non recte: omnes enim regiones praeter Dryopum sedes Hermionen et Carystum in quibus sacras Iouis et Iunonis nuptias celebratas esse accepimus, Ionicae nationis incolas habuisse videntur; e quibus Plataeae et Alalcomenae antiquissimis temporibus a gente Cecropia quam Ionicam fuisse nemo facile negabit incolebantur (cf. Curtius de Ionier p. 26), Samos erat antiqua Ionum sedes, Cnosus autem quin aequae ac tota insula Creta antiquitus e Lycia non minus quam Phrygia colonos acceperit mihi quidem in dubium uocari non posse uidetur.

ut ab ipsis cultum esse credamus maxime suadet fabula illa in hymno Homérico quo Pan canitur exposita (uu. 32 sqq.) qua Mercurius Dryopis regis Messeniae — ita dicitur propter Asinaeos qui eo quo hymnus compositus est tempore iam in Messenia habitabant — greges pavisse atque e filia eius Pana procreasse dicitur; accedit ipsum urbis Hermiones quae et Lacereia dicta est nomen (cf. Gerhard mythol. § 272, 1^d). In Lycia quoque Mercurium honores diuinos accepisse docet antiquus Patarae urbis nummus in quo caput eius excusum est (apud Fellows discoveries p. 461); e Cilicia Andanae urbis nummi uenerationem eius testantur. Neptunus inter priscos gentis Dryopicae deos non uidetur esse numerandus: Hermione enim religio eius a Caribus qui ante Dryopes hanc oram possederant, Geraesti aut ab Abantibus aut quod ueri est similis ab Aeolensibus Achiuis quos a Dryopibus istinc expulsos esse supra diximus, instituta esse uidetur: accedit quod neque in Lycia uestigia huius religionis inueniuntur neque ipse deus ullo modo cum fabulis Dryopum est coniunctus. Nam quod Nauplius Neptuni et Amymones filius dicitur, non tam Dryopica quam Argiua uidetur esse fabula quam Dryopes Naupliam incolentes ab acolis Ionibus et Caribus Neptuni religione adscita ex his ipsis sedibus suis finxisse uidentur; Dryopes Nauplium Clytonei potius filium uidentur appellasse quo factum est ut posteriores scriptores uelut Apollonius Rhodius (I, 134) duos huius nominis uiros distinguendos esse putarent. Clytonei autem nomen quamquam a naui deductum esse apparet tamen admonet etiam Clymeni dei a Dryopibus culti eo magis quod ipse Nauplius *Clymenen* uxorem habuisse fertur. Clymenus autem Dryopum ab initio prorsus non diuersus fuisse uidetur a Mercurio qui quatenus etiam maris imperium tenuerit et nauigationis curam gesserit satis expositum est a Gerharo (mythol. § 274, 1^c). Pro Iunone autem prisca et uere Dryopica fabulae forma Latonam nominasse uidetur ita ut ex hoc ipso deorum coniugio Apollo, solis et naturae solis ui florecentis imago, natus esse et quotannis denuo nasci putandus sit: nam et ipsum Latonae nomen (*Λατώ Ἀητώ*), origine sua ab eo quod est *Leda* non diuersum, e Lycia lingua, in qua *lada* uxorem siue dominam significat, deducendum esse uidetur, et uenerationem qua Latonam prosequiebantur Lycii cum templum eius prope Xanthum positum

(cf. Strabon. XIII p. 665) tum fabulae quae eam cum Apolline recens nato in Lyciam profugisse tradunt (cf. Anton. Lib. c. 35; Steph. B. p. 590, 1) testantur. Itaque uniuersa religionis Dryopicae ratio priusquam aliorum populorum commercio immutaretur haec fuisse uidetur ut duo habuerint deorum quasi systemata e ternis diis composita, deorum superiorum siue lucis alterum, alterum inferorum, hunc fere in modum :

$$\underbrace{\text{Ζεὺς Ἀητὼ}}_{\text{Ἀπόλλων}} \quad \underbrace{\text{Κλύμενος=Ἐρμῆς Δημήτηρ}}_{\text{Κόρα.}}$$

Iam cum his si contuleris celeberrimum illud monumentum Xanthi repertum quod Harpyiarum uolgo vocant⁴⁷⁾ in imaginibus in illo exsculptis haud pauca inesse uidebis quae cum iis quae de religione Dryopica exposuimus optime conueniant. Tres enim illic uidemus deos in thronis sedentes, duos barbatos, tertium imberbem, quorum eum sub cuius sedili porcus conspicitur, Clymenum, alterum Iouem, eum qui barba caret Apollinem appellare licebit; dearum autem quas eodem modo quo deos in thronis positas uidemus, altera Latona, uitae ac lucis dea, altera Ceres, inferorum regina, habenda erit. Harpyiae autem quae mortuorum animas auferunt, aut a Cora plane non diuersae aut pariter ut illa Clymeni et Cereris filiae putandae erunt. Denique ex eodem ternorum deorum systemate explicandus esse uidetur etiam singularis ille antiquissimorum Lyciae nummorum typus, quibus omnibus circulum cuius ex ambitu tres radii procurrunt uidemus esse insculptum, ita ut tres radii ternos cuiusque systematis deos, circulus uim et naturam eorum in unum copulatam significant⁴⁸⁾. Diis inferis quos etiam terrestres (χθονίους) dicere licebit quartus sed honore inferior adnumerandus est Pan secundum fabulam quae eum a Mercurio e Dryopis regis filia procreatum esse perhibebat (hymn. Hom. in Pana 34), quem cultum esse accepimus et a Cauconibus Arcadiae incolis et a Lycoritis in antro Corycio (Paus. X, 32, 5) cuius nomen oppidi et antri Ciliciae eodem nomine appellatorum (Strabon. XIII, p. 670; Steph. Byz. p. 401,

47) De hoc post alios nuperrime egit Curtius in Gerhardi diario archaeologico (denkmäler u. forschungen) 1855, n. 73.

48) Paullo aliter hoc signum explicat E. Curtius (l. l. p. 11) cuius tamen ratio subtilius quam uerius excogitata esse mihi uidetur.

18) admonet, et Heracleae Lyciae in cuius nummo antiquissimo caput dei excusum uidemus (v. Fellows discoveries p. 455).

Iam quod Dryopum reges Phylantem et Laogoran contra Apollinis numen peccasse et propterea ab Hercule interfectos esse legimus⁴⁹⁾ hoc ad Apollinem *Καρνεῖον* a Doriensibus cultum referendum esse apparet neque aliud significare nisi acerrimas quae inter Dryopes Oetaeam regionem tenentes et Dorienses intercedebant inimicitias quas his fabulis confictis quodammodo excusare studebant Dorienses.

Orestis quoque fabula tam Parrhasiis quam Dryopibus uindicanda mihi videtur his fere rationibus inducto. Apud Hermionenses Dianae Iphigeniae templum fuisse legimus (Paus. II, 35, 2); Orestem cum Iphigenia Tauris profugum in Amano monte Ciliciae furore solutum esse tradunt Steph. Byz. (p. 82, 16) et Suidas (s. u. *Ἀμανον*); Theagenes autem (apud Steph. Byz. p. 494, 25) narrat Orestem furore solutum cum uxore Hermione (cui cognominis est Dryopum urbs) in Macedoniam profugisse ibique Orestem filium genuisse a quo Orestae cuius populi sedes Dryopum et Elymiorum sedibus uicinae erant nomen acceperint. Praeterea Euboeae oppidum aliquod quod quidem ubi situm fuerit ignoramus Oreste dicebatur (Steph. Byz. p. 495, 7; Hesych. s. u.), Arcadiae autem pars aliqua quam Parrhasii quos Dryopum consanguineos fuisse supra uidimus olim tenuerant Orestis appellabatur in qua urbs erat Oresthasion ab Orestheo *Lycaonis* filio condita (Steph. Byz. p. 494, 23) quae eadem et Oresteion uocabatur cuius in templo Dianae Hieriae consecrato Orestes Furias fugiens se occultasse dicebatur cum alii eum in eadem urbe⁵⁰⁾ serpentis morsu ictum interiisse traderent (cf. Curtius Pelop. I, 316); denique Troezene ante tem-

49) Cf. Diodor. III, 37; Paus. III, 34, 6; Apollod. II, 7, 7, 3: eadem est fabula quamuis rex ab aliis alio nomine appelletur; nisi forte quae de Laogora traduntur non tam historica quam symbolica ratione sunt explicanda ut Laogoras nihil aliud significet nisi Plutonem siue Orcum quem *Ἀγασίλαον* dictum esse constat (cf. Aeschyl. frg. 392 Herm.; Nicand. ap. Athen. XV, p. 684; Callimach. lau. Pall. 130) quique Laomedontis quoque nomine significari uidetur (cf. Uschold vorhalle gr. gesch. u. mythol. II, p. 441. 450 sqq.).

50) Quod Asclepiades (apud schol. Eurip. Orest. 1645) Orestem ἐν Παρδασίῳ obiisse refert, aut tota haec regio, quam Παρδασίον δάπεδον dicit Euripides, est intellegenda aut scribendum ἐν Παρδασίῳ quod oppidum uetustissimum quin circa haec loca situm fuerit dubitari nequit.

plum Dianae *Lyciae* ostendebatur lapis in quo sedentem Orestem olim nouem uiri Troezenii lustrauerint (Paus. II, 31, 6). Origo autem totius fabulae una cum Iphigeniae cultu ad Pontum et Cappadociam uidetur esse referenda. Etenim dea illa quam Graeci Iphigeniam appellabant (de cuius nomine uide quae exposui in musei Rhenani noui tom. X p. 517) non est alia nisi *Ma* siue *Mene* Syrorum dea Comanae ad Irim fluuium sitae in templo sanctissimo culta (cf. Dunker gesch. des alterthums II, p. 487) quae cum illinc in Ciliciam Lyciamque esset translata, a Lyciis cum Cora, Clymeni filia est commixta: unde a Dryopibus Parrhasiisque in Europam transducta cum Clymenus aliorum populorum commercio Mercurii quoque nomen acceperit, ipsa Hermione⁵¹⁾ uocitari coepta est. Orestes autem quocum Iphigenia illa siue Cora siue Hermione prisca fabula non tamquam soror sed uxor iuncta erat, intellegendus esse uidetur ipse Apollo quem apud Lycios solis et naturae ui solis uigentis imaginem repraesentasse supra diximus: qui quod cum dei inferi filia iunctus morbo correptus uel etiam mortuus esse dicitur nihil aliud significat nisi rerum naturam hieme inualidam et quasi mortuam. Cum Apolline-Oreste conferri potest Apollo *Ὀρίος* apud Hermionenses cultus quem Pausanias (II, 35, 2) non sine dubitatione finium custodem interpretatur, Gerhardus autem (mythologie § 303, 4^a) *Ἄριον* potius fuisse conicit: mihi probabilius uidetur eum uetusto nomine *Ὀρίον* appellatum fuisse quod idem fuerit atque ea quae sunt *ὄρειος*, *ὄρειτης*, *ὄρέστης*, quo nomine aequae atque eo quod est *Ἀρδείας* (Paus. III, 12, 3) ad montium cacumina quae sol oriens prima aspiciat, respici arbitror. Posteaquam uero Dryopes Bacchi religionem adsciuerunt, quod in Creta maxime quo e Phrygia per Cariam uenisse uidetur, factum esse puto, fabula illa quae de Apolline-Oreste narrabatur ad novum illum deum quem et ipsum Orestis⁵²⁾ cognomen habuisse (u. Gerhard mythol. § 447, 2^a) et una cum Apolline Delphis cultum esse nouimus translata, deinde

51) Hoc nomine Coram Syracusis appellatam esse accepimus (cf. Gerhard mythologie § 429, 1^d).

52) Bacchi uices in Aetolia gerit Orestheus Deucalionis i. e. humoris in terra absconditi filius et Oenei pater, ad quem auctorem uini culturam referebant Aetoli (Paus. X, 38, 1).

uero quod in multis fabulis factum obseruare licet, e cognomine dei heros aliquis hoc nomine appellatus et a deo illo prorsus diuersus poetarum inprimis opera effictus est.

Iam respicientes eam quam hucusque percurrimus uiam hanc fere esse uidemus antiquissimae Euboeae historiae summam. Primi eam obtinebant Curetes, Aeolenses Achiui et Phlegyae quorum illi mediam et inferiorem, hi superiorem insulae partem habuisse uidentur: his successerunt Ionicae nationis gentes, Ellopes qui Phlegyas et Abantes qui Curetes et Aeolenses ex plurimis insulae partibus expulerunt; denique Dryopes ea quae ad meridiem uergit parte potiti Aeolenses prorsus ex insula eiecisse uidentur. Ad Abantes mox accessere cognati ex Attica Iones quorum aduentu auctae urbes eorum breui tempore ad summum opulentiae et potentiae fastigium euectae sunt.

CAPUT ALTERUM.

Iam hac priore disputationis nostrae parte quam ethnographicam dicere licebit absoluta ad alteram accedimus quam topographicae nomine appellabimus. Sed totam insulam describendi consilium in aliud tempus differendum fuit cum haec descriptio longe excessura esset eos quos huic dissertationi statuimus fines: itaque hic eam tantum insulae partem quae meridiei obiecta est inde a Carysto usque ad Styra oppidum paullo accuratius describemus.

Ochae montis iugum quod spinam quasi dorsualem insulae qua ad meridiem uergit appellare licet, in extrema insulae parte duobus brachiis in mare protenditur quorum quod occidenti propius est Petaliam⁵³⁾ quod orienti Geraestum promontorium ex omnibus insulae partibus longissime meridiem uersus prominens efficit. Inter haec duo promontoria littus satis longe recedens sinum facit nullo portu munitum in cuius intima parte situm est oppidum quod nunc Carysti nomen prae se fert. Totum autem oppidum quod fere tria hominum milia continet e quinque uicis satis longe inter se distantibus constat quorum recentissimus post liberatam demum

53) Sic hoc promontorium appellat Strabo (X p. 444) propter insulas cognomines lateri eius adiacentes; idem alio loco ab eodem Strabone (VIII, p. 399) *Λευκή ἀκτή*, a Ptolemaeo (III, 15, 24) *Καλή ἀκτή* uocatur; a recentioribus Graecis extrema certe eius pars *κάβο Παξιμάδι* dicitur.

Graeciam condi coeptus cui Ὁθωνόπολις nomen indiderunt in ipso littore situs est, unde quartam fere horae partem septentriones uersus progressus in campo uberrimo largo riuo irrigato magnam hortorum ac uinetorum copiam quibus uillae interiacent inuenies qui alter uicus τὰ περιβόλια (i. e. horti) dicitur. Ab hoc eodem fere spatio, quarta scilicet horae parte, distant alii duo uici quorum alter orienti obiectus nescio qua de causa αἰτός, alter qui occidentem spectat propter molas aquarias quas largus qui hunc quoque uicum perfluit riuus agit εἰς τοὺς μύλους appellatur. Denique ab hortis si recta uia septentrionem uersus per colles supinos ascenderis post decem horae minuta ad antiquissimam oppidi partem quae Παλαιοχώρα dicitur peruenies cui in colle non admodum edito sed satis praecipiti superiacet castrum medio aeuo a Francis constructum. Antiquitatis uestigia in ipso castro nulla omnino apparent quamquam nummos Graecos illic inueniri ex incolarum sermonibus compertum habeo, neque in uico subiacente qui Παλαιοχώρα dicitur aliud praeter lapides nonnullos a ueteribus Graecis dolatos reperire mihi contigit. Contra per hortos et uineta ubique inueniuntur plurima aedificiorum et monumentorum antiquorum fragmenta. Prae ceteris hic commemorandum est sacellum uetustate collapsum sancto Panteleimoni dicatum (ὁ ἅγιος Παντελεήμων) quod horto et uillae Gunaropuli cuiusdam adiacet totum ex lapidibus antiquis in quibus insunt etiam marmoris fragmenta nonnulla constructum in quo iacet basis e marmore Carystio quod cipollino uocant Itali confecta cui inscripta est pars aliqua edicti imperatoris Diocletiani de pretiis rerum uenaliū quam inscriptionem a Theodoro Mommsenio primo publici iuris factam⁵⁴) ipse denuo descripsi. Alia eiusdem edicti pars inscripta est lapidi similimo in alio horto posito⁵⁵), quo in horto etiam plurimi arenarii lapides forma quadrata bene politi exstant qui ad amplum aliquod aedificium pertinuisse uidentur; ad hoc multa marmoris Carystii

54) V. berichte der Königl. Sächsischen gesellschaft der wissenschaften 1851 p. 384.

55) Est fragmentum iam notum e lapide Geronthraeensi tertio quod legitur in editione Mommseniana totius edicti c. XVII, 26 sqq. (ber. der K. S. ges. d. wiss. 1851, p. 36): lapis autem tam detritus est ut paucas tantum litteras certo dispicere liceat.

fragmenta inter quae est basis cui Auli Plotii statuam impositam fuisse hic docet titulus:

Α: ΠΛΩΤΙΟΝ^(εκτ) ΩΝΙΔΙ^(ων)
 Α· ΠΛΩΤΙΟ^(ςθ) ΕΟ^(δ) ΟΤΟ^(ς)
 ΚΑΙ Λ· ΜΕΜ^(μια) ΕΥΡΥΤΙΣ
 Η ΚΑΙ ΦΑΒ... Η ΤΟΝ ΥΙΟΝ
 ΑΝΕΣΤΗΣΑΝ ΔΟΓΜΑΤΙ
 ΒΟΥΛΗΣ ΚΑΙ ΔΗ^(μ)ΟΥ

In horto propinquo quem Maurantonis quidam possidet praeter lapides iis de quibus modo diximus simillimos inueniuntur etiam fragmenta quaedam templi Ionica aedificandi ratione e Carystio lapide constructi et altare e marmore candido confectum cuius duo latera anaglyphis Hadriani aetatis artem prae se ferentibus sunt ornata: in dextro latere uidemus Apollinem stantem superiore corporis parte nuda dextro brachio lateri acclini manum sinistram columellae quadratae imponentem: oculis ad sinistram conuersis omphalum ante se positum contemplatur. Ad hunc accedit homo aetate prouectior longa ueste indutus qua ambae manus sunt inuolutae, quem sequitur puer eodem modo uestitus qui laeua manu rem quam non amplius dignoscere licet cistulam fortasse aut pateram tenet. In sinistro latere effictus est iuuenis chlamyde indutus stans prope equum qui dextram iungit dextrae senioris uiri longa ueste induti. In anteriore altaris parte hic titulis insculptus est:

Η ΛΑΜΠΡΟΤΑΤΗ
 ΦΛΑ· ΓΕΛΑΝΤΙΠΑΤΡΑ
 ΚΑΤΑΚΕΛΕΥΣΙΝΤΗΣ
 ΘΕΟΥ ΤΟΝ ΒΩΜΟΝ
 ΕΙΔΡΥΣΑΤΟΣ

Dea procul dubio intellegenda est Proserpina quae alias quoque absolute ἡ θεός appellatur⁵⁶); anaglypha autem ita fere explicanda uidentur ut in sinistro latere iuuenem filium eius quae altare posuit feminae (cuius nomen esse uidetur Flauia Gellia Antipatra puncto post Λ litteram sculptoris incuria omisso⁵⁷) peregre profecturum patri uale dicere, in dextro autem eundem patrem Del-

56) Inprimis huc facit titulus quem post alios edidit Th. Mommsenius in *analectis epigraphicis* (ber. d. K. S. ges. d. wiss. 1850, p. 63).

57) Duo nomina gentilia eidem homini attributa eo maxime quo titulus scriptus est tempore facilius ferenda esse uidentur quam nomen Gelantipatra.

phicum Apollinis oraculum de reditu filii consulere statuamus: mater autem somnio fortasse a Proserpina monita pro felici et filii et mariti reditu hoc ei altare dedicauit. Indicio autem est hoc monumentum atque ea quae circumiacent fragmenta fuisse hoc loco templum Proserpinae satis exiguum Ionica ratione constructum columnis non striatis marmoris Carystii quarum et bases tamen et capita candido marmore erant confecta fultum. Hinc meridiem uersus progressus ad pontem peruenies qui nunc *pons querceti* (τὸ γεφύρι τῆς δρυμονίας) uocatur cui caput columnae Ionicae e marmore candido bene sculptum et lapis hunc titulum ferens infixum sunt:

..... NO..
 ON... Ε ΝΟΥ(ι) Ε ΡΕ (α
 ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΔΗΜΟΤΕ ΛΟ(υντα
 ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕ ΑΤΟΥ ΓΕ ΝΟ(υς
 ΤΩΝ ΕΥΔΩΡΙΔΩΝ ΔΙΑΒ(ιον
 ΣΕ ΙΤΩΝ ΗCΑΝΤΑ Ε ΛΕΩΝ(η
 CΑΝΤΑ ΑΡΓΥΡΟΤΑΜΙΕΥCΑΝ
 ΤΑ ΑΓΟΡΑΝ ΟΜΗCΑΝΤΑ ΤΟ.
 CΤΡΑΤΗΓΗCΑΝΤΑ....

Verbum quod est *δημοτελεῖν* quamquam nullius quantum scio scriptoris Graeci auctoritate confirmatur tamen recte formatum est ab eo quod est *δημοτελής* eodem prorsus modo quo *σιτωνεῖν* et *ἐλαιωνεῖν* ab iis quae sunt *σιτώνης* et *ἐλαιώνης*: *ἱερεὺς* autem *δημοτελῶν* siue *δημοτελής* intellegendus est sacerdos ab uniuerso populo non ab una aliqua tribu aut gente qualem hoc loco habemus gentem Eudoridarum constitutus. Deinde quemadmodum *σιτώνης* est praefectus annonae sic *ἐλαιώνης* (in lapide scriptum exstat ε pro αι quod saepe fit in titulis posterioris aetatis) est uir oleo ad gymnasiorum usus emendo publice praepositus qui magistratus Carysti iisdem fere quibus alias gymnasiarchae officiis functus esse uidetur. Verbum autem quod est *ἐλαιωνέω* hic primum inuentum est pariter atque id quod est *ἀργυροταμιεύω*. l. 8 post *ΤΟ* excidisse uidetur numerus, ueluti *Τὸ Β*. Topographiam quod attinet Bacchi templum Ionica aedificandi ratione constructum circa haec loca fuisse satis probabile uidetur.

Ex his omnibus quae adhuc exposuimus manifestum est ueterem urbem positam fuisse in iis locis quae nunc horti obtinent et

meridiem uersus usque ad riuum pertinuisse: hunc enim transgressus primum ad dextram uestigia rotarum animaduertes uiuo saxo impressa, deinde ad sinistram in campis mare uersus patentibus longos ordines sepulcrorum terra conditorum quae ita confecta sunt ut ipse sarcophagus e tabulis lapidis calcearii compositus, lapidum arenosorum⁵⁸⁾ fundamento innitatur, eiusdem generis lapidibus supra obtegatur: quae sepulcra quin extra urbis muros posita fuerint dubitari nequit. Prope ea conspicitur basis magna marmoris candidi hunc titulum quem doctioribus explendum relinquo prae se ferens:

T H A M Y R O A V G
 DISP. BIVIRICIO OPTVMO
 CLAVDIAP (?) AVG LIB DOMI.
 O POMPEIO VICTO^(ri)
 FILIO DVLC⁽ⁱ⁾SSIM POMPE^(iae)
 IVCVNDAE MATR⁽ⁱ⁾EIVS HERI
 MPI PARENTIBVS SV
 C)LAVDIAE VEIB VXORI ET ACTI
 CLAVDIO P. IOI. ICIRA . . TIAM
 . . PNAEVS AVG LI^(b)
 MAMVRIANVS

Biuiricius quod uerbum nusquam lectum clare scriptum exstare mihi uidebatur in lapide uix aliud quidquam significare potest nisi eum qui duumuir fuerat.

Arx autem qua ueterem urbem non caruisse diserto Liuii (XXXII, 17) testimonio constat ubi posita fuerit non satis liquet: si collem illum in quo nunc est castrum Francorum obtinebat iusto longius ab urbis centro quod in campo nunc hortis consito fuisse uidimus erat remota. Cum tamen uix alium locum magis idoneum ei assignare liceat, fortasse ipsa urbs antiquitus in collis illius radicibus eo loco quo nunc est uicus qui *Παλαιοχώρα* dicitur, fuisse, posterioribus autem temporibus propius mare in campo constituta esse putanda est quod similiter ab Eretriensibus factum esse constat. In uico in ipso littore sito cui *᾽Οθωνόπολις* nomen esse

58) Id lapidum genus intellego quod *πῶρον* uocant Graeci, nostrates *tuff*.

diximus fragmenta antiqua uidimus tantummodo in turri mari imminente in qua infixi sunt lapides Carystii ab antiquis opificibus politi et anaglyphum altissimum forma orbiculari quod *προτομήν* uiri chlamyde induti qui dextra manu habenas equi pone se stantis tenet magnitudine naturali effictam exhibet; capita et uiri et equi truncata sunt, artis autem ratio primum post Chr. n. saeculum referre uidetur. Haec quin aut ex hortis aut e sepulcrorum loco huc translata sint non dubito cum nulla alia in hoc uico uestigia exstent quae nobis persuadeant antiquitus hic homines habitasse. Accedit quod neque ulla apud ueteres scriptores portus Carystiorum fit mentio et Scylax e quattuor Euboeae urbibus quas nominat ad solam Carystum non addit *καὶ λιμήν*⁵⁹). In eo uico qui *αἰετός* dicitur sepulcra haud pauca inueniuntur: nullum quantum ego scio antiquitatis uestigium exstat in eo qui *εἰς τοὺς μύλους* appellatur.

Iam Carysto oppido relicto orientem uersus progressus post duas horas et dimidiam eo Ochae montis brachio quod in Geraestum promontorium (quod nunc *κάβο Μαντέλο* dicitur) excurrit superato peruenies ad uicum qui Platanistos⁶⁰) uocatur et ab hominibus graece loquentibus habitatur cum tota haec insulae pars praeter hunc uicum, alterum quem *τὰ Ἀντιά* uocant septentrionem uersus a Platanisto situm, et Carystum oppidum ab Albanis teneatur. Domus sat multae quibus constat uicus inter arbores, muros inprimis largo fonte nutritas, dispersae iacent in latere accliu montis septentrionibus obsito; in ima ualle riuus perennis platanis et rhododaphnis obumbratus decurrit. Prope supremam uici domum inuenta est tabula truncata marmoris candidi cui hic titulus uetustissimus inscriptus est:

59) Hoc recte intellexit iam Mannertus (geographie der Griechen und Römer t. VIII, p. 262).

60) Nomen *Πλατανιστός* quod respondet ueteri uerbo *πλατανών* siue *πλατανιστής* siue *Πλατανιστοῦς* admonet nos templi Apollinis Platanistii ad uiam Troezene Hermionen ducentem siti (u. Paus. II, 34, 6) et Platanisti Ciliciae oppidi a Strabone (XIII, p. 669) commemorati: cuius in codicibus fere omnibus cum scriptum sit *Πλατανιστός* aut haec qua recentiores Graeci utuntur uerbi forma ueteribus quoque uindicanda, aut certe *Πλατανιστοῦς* scribendum est cui nomini simillimum est *Πλατανοῦς* nomen quo idem oppidum appellatur in stadiasmo maris magni c. 198.

ΝΑΘΟΔΙΤΕΙ
 ΣΜΕΠΟΕΣΕΝΤΟΝΔΕΒ
 ΘΑΙΣΒΡΑΔΕΣΕΥ+ΣΑΜ

Litterae quae exstant omnes tam distincte sculptae atque a me tam religiose descriptae sunt ut ne unam quidem mutare liceat. Versus autem fuisse hexametrum et pentametrum apparet quos tamen neque redintegrare neque ea quae seruata sunt omnia intellegere ualeo; quae exstant ita sunt legenda:

— — — — — ν ἄθ' ὁδίτει — — — — — (ὅ)ς μ' ἐπείησεν
 τόνδε β — — — — — θαι συραδες εὐξάμ [ενος

Θαι uidetur esse terminatio modi infinitiui, in συραδες quid lateat nescio.

Praeterea illic uidi anaglyphum candido marmore egregie sculptum in campis uiculi qui Παλαιοκαστρί dicitur prope portum Castri qui est Γεραιστός λιμήν ueterum Graecorum siti reperi- tum in quo sculptus est uir (cuius tamen praeter brachium laeum et fragmentum uestis nihil superest) accubans lectulo cui apposita est mensa in qua panis et malum punicum conspiciuntur; sub mensa iacet canis os rodens, post caput lectuli femina duplici ueste induta pedibus calceis tectis in sella sedet laeua manu laeum viri cubantis brachium tenens et caput ad illum declinans.

Quarta horae parte orientem uersus a uico distat collis ex ipso riuo ascendens in cuius cacumine inuenitur murus centum quinquaginta quattuor passus longus e lapidibus fissilibus constructus cuius media pars ualde ruinoso paullulum prae reliquis pro- minet ita ut tres quasi alae exsistant hunc fere in modum:

Lapides muri fere omnes pallellogrammi quod dicunt formam prae se ferunt; quattuor ordines inferiores paullo prae superiori- bus prominentes constant e lapidibus eiusdem quidem formae sed qui et longitudine et crassitudine superioribus multum cedant. Lapidum alicui alae sinistrae (eius scilicet quae contemplanti est ad sinistram) litterae insculptae erant satis uetustae quarum haec tantum fragmenta dignoscere potui⁶¹):

61) Eadem fere ratione ante me haec legit Rangabes (mémoire sur la partie méridionale de l'Eubée p. 238).

2 MISIES:KTIVS
 SATO

Huic muro utrinque recto angulo iunguntur alii duo ad septentrionem uergentes, supraiecta autem ei est area ad quam sustentandam totum opus constructum esse patet ita tamen ut etiam περιβόλον usui inseruaret: ea enim murorum pars quae est in latere orientem spectante supra aream extollitur. Totum opus nunc ab incolis τὸ Ἑλληνικόν uocatur. Prope murum occidentalem exstant ruinae sacelli Christiani inter quas conspiciuntur marmora plurima formae parallelogrammae egregie polita. Pars aliqua parietis meridionalis ab antiquo opifice constructa est: constat tribus ordinibus horum quae descripsimus marmorum quorum infimus e lapidibus minus altis compositus paullum prae superioribus prominet. Inter duos lapides non arcte iunctos interposita sunt minuta quaedam marmoris frusta quae quamquam recentiore tempore caemento infixa sunt tamen iam antiquitus hunc locum tenuisse inde apparet quod reliqua marmora ea qua ab antiquo operario posita erant ratione immota manent. Columnarum ne minimum quidem uestigium deprehendere potui. Hinc patet fuisse hoc loco templum antiquum e marmore candido Dryopica aedificandi ratione lapidibus tamen politis constructum cum τεμένει amplissimo, quod nullum aliud fuisse arbitror nisi celeberrimum Neptuni Geraestii templum. Nam quod ipsum promontorium hoc nomine insignitum hora una ac dimidia ab eo loco in quo est τὸ Ἑλληνικόν distat non impedit quominus templum hic positum fuisse statuamus eodem modo quo Neptuni fanum Taenarium non in ipso promontorio sed ad sinum illum qui nunc Κιστέριαις dicitur positum erat. Ad ipsum autem promontorium, eo loco ubi nunc exstant ruinae castris medio aevo constructi et uiculus ab hoc Παλαιοκαστρί dictus prope quem et nummos et alia antiquitatis monumenta reperiri ex incolis audiui situs fuisse uidetur antiquus uicus (κώμη) Geraestus portu nobilis: in illo denique montis latere quod nunc Platanistos uicus obtinet fortasse positus erat Κύρνος uicus quem in terra Carystiorum prope Geraestum fuisse ex Herodoto (VIII, 105) constat.

Ab Hellenico primum ad occidentem, deinde ad septentriones conuersus altum et quam maxime arduum Ochae iugum si ascen-

deris peruenies ad planitiem montanam omni cultura destitutam quam nescio qua de causa luscinae nomine (τὸ ἀηδονάκι) appellant rustici: inde descendes in conuallem profundam in cuius latere meridiei propiore inter arbores dispersae iacent domus uici qui Comito⁶²⁾ uocatur; quo relicto riuo qui uallum perfluit et ex altera eius parte monte non ualde arduo superatis in aliam uallem priore multo angustiozem peruenies in cuius latere septentrionali situs est uiculus qui Dramesi⁶³⁾ appellatur. Unde si dimidiam horae partem septentrionem orientemque uersus processeris accedes ad uallem uel potius ad fauces angustissimas altissimis rupibus utrinque cinctas quibus asperius saeuusque nihil umquam me uidere memini. Iugum montis quo a parte meridionali coercetur uallis descendens primum accessi ad altam rupem in cuius parte inferiore conspicitur antrum non admodum profundum quod si non totam maximam certe partem operae humanae debetur. Multa foramina introrsum ducunt neque alta neque uno metro gallico profundiora; unus tamen cuniculus satis altus ut capite paullum inclinato in eo progredi possis longius procedit et extremus excipitur ab altero minus alto qui longius etiam rupis uiscera intrat quem tamen lumine deficiente persequi mihi non licuit. Ex eo quem peruestigauit cuniculo alius diuertit qui ad foramen in alta rupis parte hiscens ducit. Iam si quaerimus quodnam fuerit huius operis conficiendi consilium uix aliud excogitare licet nisi sepulcra haec fuisse iis qui oppidulum illud prope situm de cuius ruinis statim dicemus incolebant destinata: de quo ne dubites conferas quae de Lyciorum sepulcris rupibus insculptis narrat Carolus Fellows ex quibus maxime huc faciunt quae de sepulcris inter Pinarae urbis ruinas in rupe praerupta incisis refert⁶⁴⁾. Per totum

62) Nomen Κόμιτο deducendum uidetur a uerbo Albano κόμω, addito articulo κόμι, quod genus siue familiam significat.

63) Τὸ Δράμιζι quod nomen saepius in iis Graeciae partibus quas Albani obtinent reperitur referendum uidetur ad uerbum Albanum τραμεζί quod tumultum s. rebellionem significat ut hoc nomine appellati sint uici ab hominibus belli tumultu aliunde fugatis conditi.

64) V. Fellows discoveries in Lycia, 1840, p. 139: „from amidst the ancient city rises a singular round rocky cliff literally speckled all over with tombs. There must be some thousands and most of them are merely oblong holes cut in the perpendicular front of the rock which is apparently inaccessible.“

autem quod ab antro usque ad riuum in uallis fundo fluentem pertinet decliue montis latus decurrunt fragmenta muri e lapidibus paruis constructi qui tramiti flexuoso quo ascendebant descendebantque ueteres fulciendo inseruiebat; cuius uestigia legens perueni ad angustissimam uallis partem qua rupes utrinque inter se fere concurrentes solo riuo interfluente seiunguntur: a sinistra riui ripa altissima rupes prae fracta attollitur, ad dextram autem ripam collis descendit cuius nudis saxis imposita erat turris ad has fauces ab omni hoste muniendas constructa cuius haud exiguae etiam nunc exstant ruinae. Muri eius propter uariam saxorum in quibus positi erant altitudinem modo pluribus modo paucioribus lapidum ordinibus constant: est ubi septem, est ubi unus tantum lapidum ordo seruatus est, alicubi etiam soli iniquitati ita mederi conati sunt opifices ut substrato muro e lapidibus minutis constructo aream quandam efficerent qua turris moenia fulcirentur. Ipsius turris moenia e lapidibus mediocribus formae oblongae constant quibus pauci tantum insolitae magnitudinis sunt inmixti: is quem maximum uidi trium metrorum gallicorum longitudinem aequabat. Ab eo turris angulo qui inter septentriones et orientem positus erat scala quaedam siue trames muro substrato fultus ad riuum deducebat. Iam riui cursum orientem uersus secutus mox perueni ad rupem satis altam ex omni fere parte prae fractam et a continua reliquarum rupium serie seiunctam nisi quod ex eo quod a parte septentrionali uallem claudit iugo quasi brachium aliquod protenditur cuius radices cum radicibus eius quam describimus rupis concurrunt. Cum uero in utraque rupe satis clara exstent uestigia quibus manibus hominum eas accisas esse appareat dubitari nequit quin hoc quod ad septentrionem uergit mediae rupis latus antiquitus cum prominenti illo brachio saxuoso prorsus cohaeserit deinde uero humana opera sit decisum et a reliqua rupium serie seiunctum; quo factum est ut ab ea tantum parte quae meridiem spectat quamque riuus alluit aditus ad rupem pateat. Hac igitur ex parte cum e riuo uia ualde ardua et maxime Euro flante difficillima paullum ascenderis inuenies plurima fragmenta muri continui satis crassi e lapidibus minoribus constructi, quibus minuta lapidum frusta ad ordines lapidum propter uariam eorum magnitudinem inaequales exaequandos sunt immixta: qui tamen

murus non rectam lineam sequitur sed pro ipsius rupis in qua po-
 situs est natura ac forma modo introrsum recedens modo extror-
 sum prominens hic angulum acutum illic segmentum circuli efficit;
 altitudo quoque eius pro saxorum quibus nititur inaequalitate ad-
 modum uaria est. Apparet autem fuisse hunc murum externum
 cunctum hoc munimentum protegentem qui per totum latus meri-
 diei obsitum quod solum munitione egebat pertinens riuo quoque
 per quem sola patet rupis adeundae uia imminebat. Hunc murum
 transgressus aliorum moenium fragmenta inuenies quae tramiti
 sinuoso per orientale latus ad cacumen usque rupis ascendenti ful-
 ciendo inseruuisse manifestum est. Per totum autem quod meridiem
 spectat latus intra externi muri circulum sparsae sunt ruinae aedi-
 ficiorum quae omnia formam oblongam referentia propter soli in-
 aequalitatem ita sunt constructa ut ipsum saxum partem certe pa-
 rietis posterioris efficeret: plurimorum enim tres tantum exstant
 parietes quorum longiorem qui semper meridiei oppositus est ante-
 riorem, duos breuiiores ad septentriones uergentes quorum alter
 orienti, alter occidenti est oppositus laterales dicere liceat. Horum
 igitur parietum altitudo ubique fere saxi quod pone eos est altitu-
 dinem aequat, interius autem quod includunt spatium totum con-
 gerie lapidum est repletum. Ex his conicere possit aliquis haec
 quae describimus moenia non ad aedificia ipsa sed ad areas in qui-
 bus aedificia posita fuerint esse referenda. Sed praeterquam quod
 nulla omnino exstant aedificiorum in his areis exstructorum uesti-
 gia, ipsorum aedificiorum parietes haec moenia fuisse eo uel ma-
 xime apparet quod in nonnullis seruata sunt fragmenta satis ampla
 parietis posterioris ipsi saxo acclinis ac deinde supra ipsum saxum
 ascendentis quod dubitare nos non sinit quin omnia haec aedificia
 duo habuerint tabulata quorum inferius et porta et fenestris carens
 caeuae uel horrei usum praebebat, superius in quod a parte poste-
 riore septentrioni opposita introitus patebat habitando inseruiebat.
 Omnia autem moenia e lapidibus oblongis neque eiusdem magnitu-
 dinis nec bene politis sed longioribus semper quam crassioribus
 sunt constructa ita ut ad ordines exaequandos lapilli formae mi-
 nimae intersererentur: parietes posteriores saxo acclines toti sem-
 per lapidibus paruis eiusdem formae ac magnitudinis bene iunctis
 constant. Vidi autem talium aedificiorum ruinas plurium quam

duodecim quorum plurima angustissima fuisse apparet; unum tantum in medio fere rupis latere positum et amplitudine et lapidum e quibus constat magnitudine (quorum forma tamen semper oblonga manet) et accuratiore constructionis ratione reliquis praestat quod non dubito quin ducis paruae illius quae hic consederat manus habitatio fuerit. In ipso rupis cacumine saxa quidem humana opera decisa hic illicque etiam scalas iis insculptas uidi, aedificiorum tamen nullum omnino uestigium deprehendere potui. Iam si quaerimus cuinam usui inseruierit hoc castellum natura non minus quam arte egregie munitum cum paucis illis quorum ruinae exstant aedificiis, mihi quidem ueri simillimum uidetur consedis hic operarios aeris metalla quae prope fuisse e scoriarum multitudine hinc paullum orientem uersus accumulatarum apparet fodientes qui in hoc castello cuius antiquum nomen ignoramus et aes effossum reposuerint et ipsi cum suis habitauerint. Ab Albanis nunc has regiones incolentibus hae ruinae Ἀρχάμπολις uocantur quod e graeco ἀρχαία πόλις corruptum esse patet nec debebat Rangabi ansam praebere de Ocha urbe cogitandi⁶⁵). Primus eas reperit Violettas linguae graecae apud Carystios magister quo ductum Rangabes tum ego eas inuisimus.

Omnis autem haec extrema orae orientalis pars quam Cavo Doro (ὁ κάβο-δῶρος, incolae οἱ Καβοδωρῖται) uocant Graeci recentiores constat e uallibus inter se parallelis asperis semper montium iugis quae tamquam brachia e iugo centrali Ocha orientem uersus protenduntur disiunctis quarum unaquaeque largo riuo arboribus utrinque obumbrato irrigatur. Agrorum ad fruges ferendas aptorum angusta admodum est copia quorum solum tenue atque aridum hordeum tantum et secale⁶⁶), nonnullis in uallibus etiam auenam solam, triticum fere nusquam fert; montium autem iuga pleraque pascuis uberrimis abundant. Ex arborum numero inprimis hic inueniuntur platani riuos obumbrantes, in montibus

65) V. Rangabis mémoire sur l'Eubée p. 231: „mais ne pourrait-on pas aussi prendre Archampolin pour une légère altération d'Ochan polin (Ὀχάν πόλιν), la uille d'Ocha citée par Pline?“

66) *secale*, Gesnerum (ad Columell. de re rust. II, 9, 14) secutus id genus frumenti intellego quod nostrates *roggen*, recentiores Graeci uolgo σικαλὴν, nonnulli etiam inter quos Cauodoritae uetere nomine βῆλζαν uocant.

castaneae et quercus, in hortis iuglans, cerasus, pirus, ficus et morus, quare bombycibus alendis plurimam operam nauant rustici; praeterea herbam Nicotianam quoque raram quidem sed egregiam serunt. Incolae cum propter locorum quae tenent difficultatem et asperitatem non facile a peregrinis adeantur neque ipsi peregre proficiscantur satis agrestes sunt et prisco more uiuentes, hospitales tamen et ab omni calliditate aut perfidia longe remoti.

Hanc igitur insulae partem quam nunc Cavo Doro uocant τὰ κοῖλα τῆς Εὐβοίας ueteribus infamia periculorum nautis illinc imminentium causa habenda esse statuunt Hawkinsius (in Walpolii libro qui inscribitur „memoirs“ p. 535 sqq.) et qui eum sequuntur Rangabes (mémoire sur l'Eubée p. 232 sqq.) Pflugkiusque (rerum Euboic. spec. p. 4). Sed praeterquam quod illis Strabo cuius testimonium in loco maritimo grauissimum ducendum, turpissimi erroris est arguendus opinioni eorum aduersantur etiam ea quae Ptolemaeus exhibet de locorum illorum positione, qui cum Capharea promontorium ponat sub 55° longitudinis orientalis et 37° 55' latitudinis borealis, κοῖλα Εὐβοίας autem sub 54° 20' longit., 37° 55' latit., apparet eam insulae partem quae κοῖλα dicebatur a Caphareo occidentem uersus longe recessisse, septentrionibus autem paullo propiorem fuisse. Cum hoc si contulerimus Strabonis testimonium (p. 445: τῆς Εὐβοίας τὰ κοῖλα λέγουσι τὰ μεταξὺ Αὐλίδος καὶ τῶν περὶ Γεραιστὸν τόπων· κολποῦται γὰρ ἡ παραλία) uix dubitabimus quin hoc nomine a ueteribus comprehensi sint omnes illi sinus in inferioris insulae partis ora utraque introrsum recedentes inprimis autem ea pars qua angustissima est insula oris utrinque ita inter se concurrentibus ut uix duorum milium passuum spatium inter eas medium relinquatur. Strabo quem oram occidentalem tantum praeternauigasse e tota quam exhibet insulae descriptione patet ea τῶν κοίλων parte quae propter nauigationis pericula maxime infamis erat omissa usque ad Geraestum tantum ea pertinere dicit eadem negligentia qua p. 447 non solum aeris ferrique metalla de quibus non est quod dubitemus sed etiam fontes aquae calidae quibus Sulla usus sit campo Lelanto adscribit cum fontes illos etiam nunc prope Aedepsum largam aquarum copiam emittentes uideamus quibus Sullam usum esse Plutarchi testimonio (Sulla c. 26) satis constat.

Nomen autem Cavo Doro quamquam uolgo toti huic quam descripsimus orae orientalis parti tribuitur arctiore tamen sensu pertinet ad promontorium illud inter septentriones et orientem longe in mare procurrens in quo nunc positus est uicus quem Skisali (τὸ Σκίζαλι) uocant, in extremo autem angulo sacellum sancto Ioanni dedicatum. Et hoc quidem esse Capharea promontorium procellis inde nautis minantibus nobile e Ptolemaeo et Strabone manifestum est. Nomen autem quo a ueteribus appellabatur *Καφηρεύς* Stephanus Byz. (p. 370, 12) inde deducit ὅτι τοὺς πλέοντας ἐκεῖ καθήρουν οἱ Εὐβοιεῖς: in quibus pro eo quod Berkelius dedit *καθήρουν* codd. praebent *καθῆρον* quare Meinekius rectius fortasse *ἐκάθαιρον* uel *ἐκάθηραν* scribi ait fretus iis quae tradit Neanthes Cyzicenus ap. schol. Eurip. Troad. 89: *καθηρέα αὐτὸν πρότερον κεκλήσθαι· εἶναι γὰρ ἐκεῖ βωμὸν Διὸς ἐφ' ὃν Εὐβοιεῖς καθαιρόμενοι ἔθνον*. Sed Stephano quominus hoc uerbum obtrudamus quam maxime impedit quod addit τοὺς πλέοντας ἐκεῖ quo apparet sermonem esse de nautis casu huc delatis quos trucidauerint ueteres Euboeae incolae: quare Berkeli emendatione nihil uerius inueniri potest. Sed alia uidetur esse huius nominis ratio quippe quod deducendum esse putem a uerbo quod est *κάπτω* cuius formam apud Iones antiquos fuisse *καφέω* recte colligas e participio *κεκαφηώς* quod in carminibus Homericis bis inuenitur: ab hoc autem quod est *καφέω* formatum est nomen *Καφηρεύς* eodem modo quo *Νηρεύς* ab eo quod est *νέω* siue *νάω*: similia sunt etiam *πλήρης* a radice *ΠΛΕΩ* (quam integram seruauerunt ueteres latini) et *κλήρος* a uerbo quod est *κλάω* deducenda. Itaque nomen *Ξυλοφάγος* quo medii aeui Graecos hoc promontorium appellasse constat (cf. Tzetzes ad Lycophr. 384 et Eudocia in Villosonii anecd. graec. I, p. 403) nihil est nisi antiquum nomen alio uerbo intellectu faciliore redditum. Nomen autem quo nunc appellatur Cavo Doro non est Albanum ut putat Fiedlerus⁶⁷⁾, uir in rebus philologicis leuissimus, sed Italicum, quemadmodum aliis

67) V. Fiedler reise durch alle theile des königreichs Griechenland I, p. 439 qui „promontorium tempestatum“ interpretatur: at est quidem uerbum Albanum *δόρα*, sed quod *manum*, non tempestatem significat: tempestatem quo uerbo appellant Albani ab Hahnio (albanesische studien III, p. 222) doceberis.

quoque locis maritimis nomina a nautis Italis indita in usum uolgarem transierunt, qualia sunt *cavo Grosso* (antiquum *Θυρίδες* promontorium) et *porto Quaglio* (antiquum *Ψαμαθοῦς*) Laconiae et alia multa. Causam autem nominis inditi ab ipsis illarum regionum incolis hanc accepi quod fluctus tempestatibus supra scopulos littoris eiecti cum discesserint inter alia etiam saepe nummos aureos imperatorum Byzantinorum relinquant quos incolae cupide conquisitos deinde aduenis peregrinis uenales offerant: quae quamquam uera esse praestare nequeo certius tamen his nihil habeo quod proferam.

A uico qui dicitur Dramisi uia ardua quidem maximam tamen partem equis meabili tribus horis peruenitur ad summum Ochae montis cacumen quod nunc propter delubrum prophetae Eliae sacrum ad quod quotannis festa pompa ascendunt accolae ἅγιος Ἡλίας uocatur: cui subiacet templum notissimum Dryopica ratione constructum de quo quae post alios exposui in Gerhardi diario archaeologico (denkmäler u. forschungen 1855 no. 82) iis nunc nihil habeo quod addam.

Multo magis ardua et nonnullis in partibus ne pediti quidem expedito facilis illa est uia quae a vico Dramisi septentrionem uersus ad uicum qui Callianu (τὸ Καλλιανοῦ, quod nomen deducendum uidetur a uerbo Albano quod est καλιά, i. e. castrum) dicitur inde uero occidentem uersus per Ochae montis iugum principale ad alium uicum ducit qui sancti Demetrii nomine appellatur et cerasorum quae ibi gignuntur praestantia excellit: quod iter propter summam locorum asperitatem uix integro die conficere licet. Inde uia paullo faciliore quamquam ea quoque satis ardua, quam totam tamen mulo aut equo graeco uectus transire possis tribus fere horis peruenies ad uiculum qui Ianitzi uocatur (τὸ Ἰανίτζι quae est forma Albana eius quod graecum est Ἰωαννίδι i. e. Ἰωαννίδιον) septentrionem uersus a sancto Demetrio in decliui montis latere situm: in eodem monte paullo supra uicum sed orienti propiores inueniuntur antiquae aeris fodinae e quibus etiam nunc magnam aeris copiam effodiri posse confirmauit mihi is qui nunc eas possidet Benoît imperatoris Galliae apud Carystios procurator (πρόξε-νος). A uico cum ad riuum imam uallis partem perfluentem mense tamen Iunio quo eum uidi aqua carentem descenderis eumque

transgressus in alterius montis latere orientem septentrionalem uersus tres fere horae partes processeris peruenies ad promontorium longe in mare inter orientem et septentriones prominens quod nunc *Φιλόγρα* uocatur quo nomine item appellatur castrum antiquum cuius ruinas cognitione dignissimas per totum promontorium pertinentes ego quantum scio primus et solus inuisi⁶⁸). Priusquam autem ad ipsum promontorium ascenditur, peruenitur ad paruam planitiem tribus ex partibus cinctam muro e lapidibus formae et quadratae et oblongae composito quorum ubique unus tantum aut duo ordines restant quem antiquum quidem sed ruinis in ipso promontorio exstantibus recentiore esse tota eius construendi ratio ostendit. Iam ipsius promontorii cuius satis difficilis est ascensus ora meridiei obiecta munita est muro 1° 80' lato qui constructus est e lapidibus fissilibus colore marmori Carystio simili ex ipsa in qua positi sunt rupe recisis qui formae oblongae et tam exiguae crassitudinis ut tabularum fere speciem referant neque politi sunt ulla ex parte neque eiusdem magnitudinis quare ad reparandam eam quae inter singulos lapidum ordines intercedit inaequalitatem lapilli admodum exigui laterculis quibus Romani posterioribus temporibus ad aedificia construenda utebantur similes sunt interpositi. Murus autem presse sequitur ipsarum rupium quibus impositus est formam ita ut alicubi inter duas rupes hiantes altissime descendat alia in parte rupibus septentrionem uersus recedentibus curuamine haud exiguo introrsum flectatur. In hac muri parte usque ad extremam promontorii metam duae inueniuntur siue turres siue propugnacula: altitudo enim eorum nunc certe muri altitudinem non excedit. Murus continuatur in extremitate promontorii orientem borealem aspiciente quae multo minoris quam reliquae partes altitudinis prae fracta tamen in mare descendit: hic in muro extremum orae marginem radente posita est turris formae quadratae oblongae quae tamen spatio deficiente non extrorsum sed introrsum e muri linea prominet. Interius eius spatium totum terra la-

68) In mappa geographica a Gallis delineata hae ruinae dicuntur „Paléocastron Vénitien“, unde apparet eos quorum explorationibus haec mappa nititur eas non examinasse ipsos sed fando tantum accepisse exstare ibi muros e lapidibus paruis constructos.

pidibus mixta est repletum; parietum altitudo nonnullis in partibus etiamnunc supra muri altitudinem attollitur. Iuxta hanc turrem aliud est eiusdem formae aedificium id tamen non antiquum sed medio aevo — quo homines, piratas fortasse, hic consedissee ex aliis quoque uestigiis apparet — e lapidibus antiquis calce addita compactum ut aquae pluuiali colligendae inseruiet. Paullo ulterius murus desinit cum in ora borean spectante plerumque tam arduae sint rupes et prae fractae ut nullo omnino munimento egeant: paucis tantum in locis ubi aditu paullo faciliores sunt rupes murorum tractus prorsus eodem modo quem antea descripsimus constructi inueniuntur; at ea deinceps orae borealis pars quae occidenti propior est cum facilius adiri possit continuo muro est munita. Parte occidua promontorium ad summam altitudinem attollitur ibique in cacumine eius planitiem paruum inuenimus quae natura satis munita paucis tantum ex partibus muro cincta erat: duorum illic exstant sacellorum christianorum ruinae quae tota e lapidibus antiquis eiusdem qua reliqui sunt naturae ac formae erant constructa: in altero altare antiquum inuenitur admodum paruum e marmore candido confectum omni tamen et litterarum et sculpturae ornatu carens. In spatio quod muro exteriori cingitur cuius prorsus inaequale est solum et nunc arbustis ubique obsitum exstant aedificiorum nonnullorum ruinae quae prorsus eodem modo quo Archampolis erant constructa: formae oblongae, exiguae latitudinis, ipso saxo parietem posteriorem efficiente: hic illic et aedificiorum medio aevo illis superimpositorum reliquiae apparent. Memoratu digni sunt etiam duo rupium hiatus (*χάσματα*) satis alte descendentes qui ab initio uasti paullatim tam angusti euadunt ut uix homini transitum praebeant: utrumque ipsa natura procul dubio formatum ad aequor usque descendere narrant rustici. Talem hiatum cum apud Dryopes Hermionen habitantes in Clymeno fano fuisse compertum habeamus per quem compendiaria ad inferos uia ducere ferebatur (cf. Curtius Peloponnes II, p. 460) ueri simillimum uidetur hos quoque quos descripsimus hiatus Clymeno consecratos et descensum ad inferos praebere existimatos esse. Nomen autem quo hoc promontorium appellatur *Φιλάργρα* cum manifesto graecum sit, saeculo certe decimo quinto quo Albani nunc has re-

giones tenentes immigrasse uidentur⁶⁹⁾ antiquius sit necesse est: quod si a uerbis quae sunt *φίλος* et *ἄγρα* deducimus eandem fere uidemus habere significationem quam *Καφηρέυς* et *Ἐυλοφάγος*. A ueteribus quomodo appellatum sit nescimus quod mirum uideri nequit recordantibus totam hanc oram *τῶν κοίλων τῆς Εὐβοίας* nomine esse comprehensam: hoc tamen satis certum esse mihi uidetur ad hunc ipsum locum fabulam de Nauplio facem ardentem extollente qua naues Graecorum Troia redeuntium saxis illisae sint esse referendam.

A Philagra promontorio occidentem uersus arduo tramite litus secutus post horam unam et dimidiam peruenies ad uiculum qui Skuasi dicitur⁷⁰⁾ inde uero duabus fere horis ad alium qui Varelaeus appellatur⁷¹⁾: inde modico montis iugo superato ad largum riuum platanis et arbustis uariis obumbratum cum descenderis ripam eius paullisper orientem uersus secutus deinde ascendes montem quem nunc Kliosi uocant cuius in cacumine exstant ruinae castrorum a Francis exstructi inter quas paucissimi tantum lapides a ueteribus dolati conspiciuntur quos e ruinis paullo inferius sitis de quibus statim dicemus huc transuectos esse probabile est. Hinc paullulum occidentem uersus degressus peruenies ad lapicidinas marmoris Carystii quarum frequentem apud ueteres usum fuisse apparet: ubique enim conspiciuntur parietes saxorum accurate decisi, hic illic etiam columnae et saxa quadrata bene polita iacent. E regione harum lautumiarum in latere collis satis arduo exstant tria aedificia Dryopum aedificandi ratione uetustissima exstructa de quibus quae in Gerhardi diario archaeologico nuperrime exposui (u. *denkmäler u. forschungen* 1855, n. 82) hic non repetam. Hinc orientem uersus procedens tribus horae partibus peruenies ad uicum qui uetere nomine Stura (*τὰ Στοῦρα*, quae est aeolica

69) De hac re cf. Fallmeyer *geschichte der halbinsel Morea im mittelalter* II, p. 240 sq.

70) Constat hic uiculus e duabus partibus in diuersis montis lateribus sitis quarum utraque tres tantum domus continet: nomen eius deducendum uidetur a uerbo Albano quod est *ὄχοιγ* i. e. transire.

71) Plura in hac sola quantum scio regione inueniuntur uicorum nomina in — *ους* desinentia quae nomina gentilia esse apparet casu accusatio prolata ut proprie dicendum sit *εἰς τοὺς Βαρελαίους* h. e. uicus Varelaeorum. Similia sunt *Τσουταίους*, *Στουππαίους*, *Λουδαίους*.

forma nominis quod est τὰ Στύρα) appellatur in quo tamen nullum antiquitatis uestigium apparet praeter duas tabulas marmoris candidi in sacello collapsio positas quas aliunde huc allatas esse manifestum est; utraque inscriptione ornata est, in altera enim haec leguntur:

... ΑΙ ...
 ... ΛΥ. ΡΟ ...
 ΚΑΛΛΙΣΤΡΑΤΟΣ
 ΠΛΩΤΑΔΗ(ς
 (ι) ΕΡΟΓΟΙΗΣΑΝ
 ΤΕΣ ΑΝΕΘΕΣΑΝ
 ΤΗΝ ΚΡΗΝΗΝ
 ΑΣ ΚΛΗΓΙΩΙ
 ... ΡΑΡΧΟΣ
 ΕΠΟΕΙ

Edidit hunc titulum ante me Rangabes (mémoire sur l'Eubée p. 223) qui quo tempore eum descripsit paullo integriorem inuenisse uidetur, nam linea 2 apographum eius praebet ΟΛΙΩΡΟ, l. 4 ΦΙΛΩΤΑΔΗΣ et l. 9 ΙΕΡΑΡΧΟΣ. In altera autem tabula nomina tantum habes haec:

ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΥ
 ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΣ
 ΑΡΙΣΤΟΓΕΝΟΥ
 ΧΑΙΡΙΓΓΗ
 ΑΡΙΣΤΟΓΕΝΟΥ

Veri est simillimum ante eam quae nunc prima est lineam unam certe excidisse in qua scriptum erat ΑΡΙΣΤΟΓΕΝΗΣ.

Antiquum oppidum Styra procul dubio positum erat in colle dimidia horae parte a uico orientem uersus propius mare sito in quo multa habitationum antiquarum uestigia, areae domuum, scaelae et sepulera sarcophagorum forma in ipso saxo exsculpta hic illic conspiciuntur, ad hoc fragmenta muri e lapidibus quadratis et polygonis exstructi ad collis laterum orientem et meridiem spectantium radices exstant; in ipso littore autem lapides a ueteribus dolati et puteus antiquus inueniuntur. Hinc paullum septentrionem uersus sub eiusdem collis latere boreali ad riuum deprehendi saxa satis magna marmoris albicantis egregie dolata formae oblongae quorum tria etiam nunc recto angulo inter se iuncta loco suo ma-

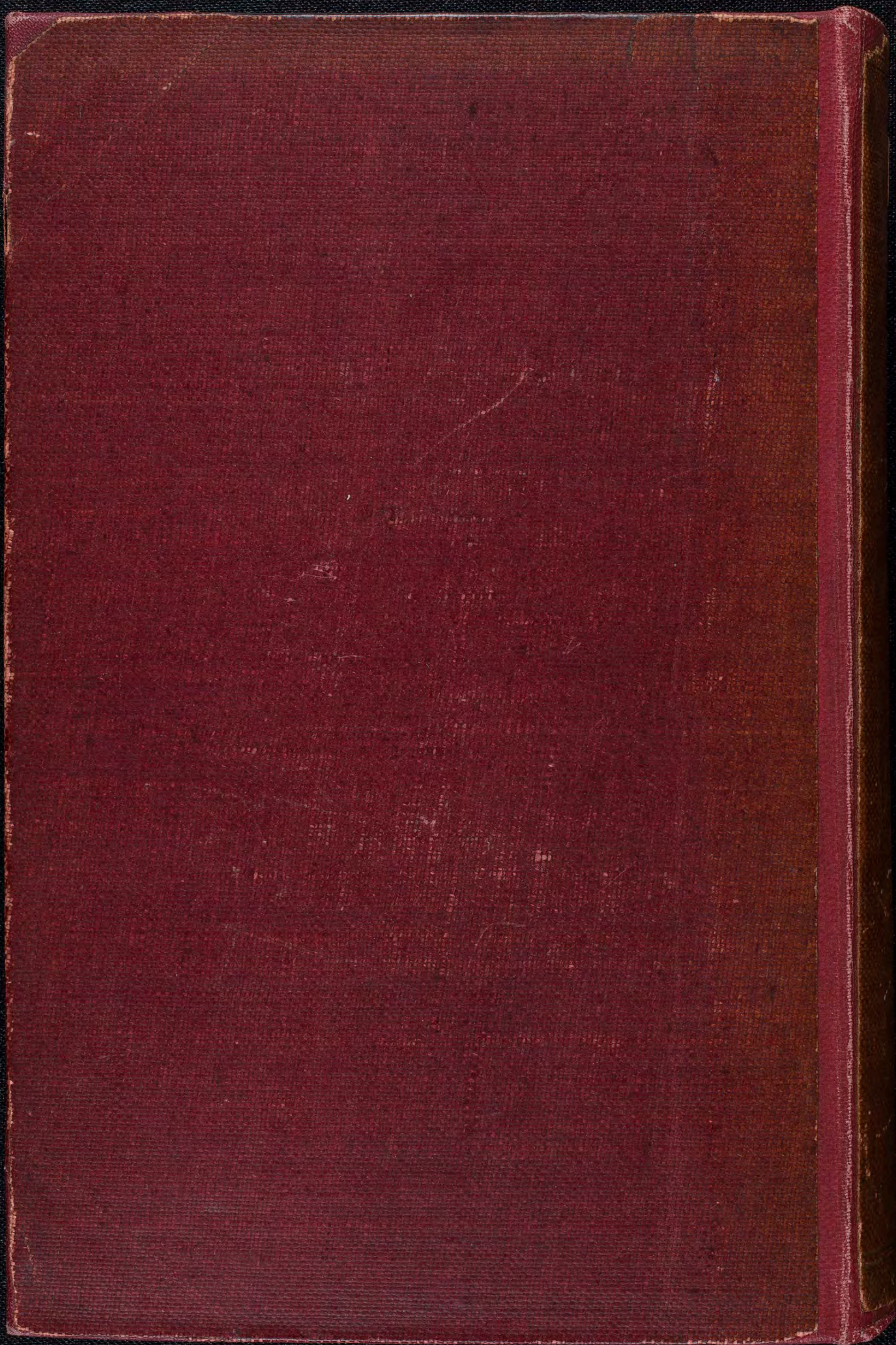
nent quae fibulis formam duplicis T litterae referentibus (sic: H) et plumbo infixis compacta fuerant. In ipso riuo positum est marmor eiusdem naturae ac formae in quo haec inscripta habes:

... ΟΝΗCΙΟ
ΜΑΡΟΠΟΥ
ΛΥΣΑΝΔΡ
ΛΥΣΙΟ
ΜΕΛΕΤ
ΦΙΛΩΝΟ

Priores duae lineae tempore multo posteriore multoque neglegentius insculptae sunt quam reliquae. Locus in quo haec fragmenta posita sunt nunc ab incolis oppidi τὰ καταλύματα uocatur e quo conicias multo plura olim hic exstitisse habitationum antiquarum uestigia, unde apparet uetus oppidum in colle quem modo indicauimus positum hucusque pertinuisse.

ferentibus
uo positum
scripta habet

multoque
quo haec
ata uocatur
ationum antiq
quem modo in

XST.30

OVERBECK'S
TRACTS

12

LOCAL
HISTORY.

Digital ColorChecker® SG

gmb
GRETAGMACBETH

0 1 2 3 4 5 6 mm